המרכז לפיתוח על-שם פנחס ספיר
ליד אוניברסיטת תל-אביב

השפעת מבנה המשפחה על פערי השכר

בין גברים ונשים בישראל

שושנה שהרבני[1]

נייר דיון מס׳ 1-2004

ינואר 2004

1החוג לכלכלה וניהול, המכללה האקדמית עמק יזרעאל, **shoshs@yvc.ac.il**

המחקר נעשה במימון קרן המחקר של מרכז ספיר –אוניברסיטת ת״א, וקרן המחקר של מכללת עמק יזרעאל.
תודתי נתונה לפרופ׳ רות קלינוב, לפרופ׳ אורי בן ציון ולד״ר מירה ברון על הערותיהם המועילות, וכן למאגר הנתונים של הפקולטה למדעי החברה באוניברסיטה העברית על אספקת הנתונים. תודה מיוחדת לפרופ׳ אילה כהן ולטטיאנה אומנסקי מהמעבדה לסטטיסטיקה בטכניון, על העיבודים הסטטיסטים למחקר.

נייר הדיון נמצא באתר האינטרנט של מרכז ספיר: http://econ.tau.ac.il/sapir

תקציר

מטרת מחקר זה היא לבחון אם גודל המשפחה משפיע על השכר של שני המינים בישראל, וכן לבחון האם חלו שינויים בהשפעות אלו בין שתי נקודות הזמן: 1983, 1995. הניתוח במאמר זה, המתבסס על נתונים הלקוחים ממפקדי האוכלוסין והדיור של השנים 1983 ו-1995, נעשה לפי חלוקה לארבעה סקטורים ראשיים: הסקטור הציבורי, סקטור ייצור המוצרים, סקטור שירותים –עתירי השכלה, וסקטור שירותים- דלי השכלה. התוצאות העיקריות של המחקר מצביעות על כך שבדומה לממצאים מארה״ב, הרחבת המשפחה משפיעה לרעה על שכר הנשים אך משפיעה לטובה על שכר הגברים. נמצאה השפעה דיפרנציאלית של גודל המשפחה על המקדם לשנת ותק, ולרמת השכלה של גברים ושל נשים בישראל, המתבטאת בכך שפערי השכר בין המינים גדולים יותר כאשר מבנה המשפחה מתרחב. יחד עם זאת, בין שתי נקודות הזמן: 1983, 1995, מתקבלת מגמה כללית של צמצום בהשפעת גודל המשפחה על פערי השכר בין המינים .

תוצאה נוספת העולה מהסימולציות של השכר החזוי לנשים על פי סקטורים היא כי פער השכר בין המינים נובע בעיקר מן המרכיב ״הבלתי מוסבר״, קרי, מן השוני במקדמי השכר של גברים לעומת נשים. יתר על כן, בסקטור שירותים - דלי השכלה ובסקטור המוצרים, פער השכר היה גדל אילו לנשים היו אותן תכונות כמו לגברים.

1. מבוא

רוב המחקרים בנושא פערי השכר בין המינים בחנו את התפתחותו על פני זמן, תוך בקרה על ההבדלים במשתנים של מאפייני הון אנוש (השכלה, ותק), מאפייני שוק העבודה ומאפיינים אישיים אחרים. אולם, במחקרים שנעשו בשנים האחרונות לגבי מדינות מפותחות, הושם דגש על השפעת מבנה המשפחה על השכר של גברים לעומת נשים ועל "פער –המשפחה", המתבטא בכך שהמצב המשפחתי ומספר הנפשות במשק הבית משפיעים באופן דיפרנציאלי על יכולת ההשתכרות של הנשים לעומת הגברים. מטרת מחקר זה היא, איפוא, לנתח את השפעת גודל המשפחה על השכר של שני המינים בישראל, וכן לבחון האם חלו שינויים בהשפעות אלו בין שתי נקודות הזמן: 1983, 1995.

הניתוח של פערי השכר בין המינים במאמר זה, נעשה לפי חלוקה לארבעה סקטורים ראשיים: הסקטור הציבורי, סקטור שירותים- עתירי השכלה , להלן, "שירותים –גבוה", סקטור שירותים -דלי השכלה , להלן, "שירותים- נמוך", וסקטור ייצור המוצרים [1]. קלינוב (2003) מציינת כי סקטורים אלו שונים ביניהם במידה המצדיקה את ההבחנה ביניהם כיוון שהסקטור הציבורי קובע את השכר באופן אדמיניסטרטיבי, ומשקף במידה רבה החלטות מדיניות; סקטור המוצרים נתון ללחץ החזק ביותר של תחרות בשוק המוצרים הבינלאומי, ולכן השכר שם מושפע מפתיחת המשק לתחרות; סקטור שירותים – נמוך מושפע מתחרות של עובדים לא ישראלים בשוק העבודה; ואילו סקטור שירותים-גבוה הוא הדינמי ביותר, בביקושים לכוח עבודה.

המחקר, המתבסס על נתוני מפקדי האוכלוסין והדיור של השנים 1983 ו-1995, בודק עבור כל סקטור בנפרד את משוואות השכר של נשים ושל גברים וותיקים במשרה מלאה, תוך בקרה על המשתנים המסבירים הכוללים: מאפיינים אישים, גודל משפחה, מאפייני שוק העבודה ומאפייני הון אנוש. בנוסף נבדקות אינטראקציות בין גודל משק הבית (מספר הנפשות במשפחה) לבין המשתנים העיקריים של הון אנוש: השכלה וותק.

מהתוצאות עולה, כצפוי, כי המשתנים המשפיעים ביותר על השכר הן של הגברים והן של הנשים, בכל אחד מהסקטורים, הם: שעות העבודה, מספר שנות הותק ורמת ההשכלה של הפרטים. אולם, בנוסף נמצא כי קיימת השפעה דיפרנציאלית של גודל המשפחה על המקדם לשנת ותק, ולרמת ההשכלה של גברים ושל נשים בישראל, המתבטאת בכך שפערי השכר בין המינים גדולים יותר כאשר מבנה המשפחה מתרחב. במילים אחרות, פער השכר בין המינים בישראל, בדומה לממצאים בארה"ב, תלוי בחלקו במצב המשפחתי ובגודל המשפחה.

[1] פירוט הענפים הכלולים בכל אחד מהסקטורים הראשיים מובא בהמשך בסעיף הנתונים.

אחת התוצאות החשובות במחקר זה מתקבלת מניתוח הסימולציות לחישוב השכר החזוי של נשים על פי סקטורים כלכליים. על פי תוצאה זו, במרבית הסקטורים, פער השכר בין המינים היה כמעט נעלם לו מקדמי המשתנים המסבירים של הנשים היו כשל הגברים. במילים אחרות, מרבית הפער הקיים נובע מן המרכיב "הבלתי מוסבר" ופחות מההבדלים בתכונות של שני המינים. יתר על כן, נמצא כי פער השכר בין המינים בסקטור שירותים- נמוך ובסקטור המוצרים היה גדל אילו לנשים היו אותן תכונות (הון אנוש, מאפיינים אישיים ומאפייני שוק העבודה) כמו לגברים.

המאמר בנוי מהסעיפים הבאים: בסעיף 2 מוצגת סקירת ספרות קצרה, בסעיף 3 מוצגים הנתונים ונתוני האוכלוסייה עליה מתבסס המחקר, ובסעיף 4 מתוארים דפוסי השכר היחסי בין המינים בישראל לפי סקטורים ראשיים, רמות השכלה וקבוצות גיל. כמו כן ,בסעיף זה מתואר השינוי בהתפלגות גודל המשפחה של נשים וגברים בישראל בין השנים 1983 ו-1995 ,וכן מתוארים נתונים המצביעים על השפעת גודל המשפחה על השכר היחסי בין המינים.
בסעיף 5 מוצג המודל , ובסעיף 6 מובאות התוצאות של משוואות השכר של שני המינים תוך הדגשת השפעת מבנה המשפחה על השכר. בנוסף, בסעיף זה מוצגות תוצאות הסימולציות שנעשו לקביעת השכר החזוי של נשים . לבסוף, סעיף 7 מסכם ומציג את המסקנות העיקריות של המחקר.

2. סקירת ספרות

מחקרים בעולם מראים כי מבנה המשפחה הכולל את המצב המשפחתי ומספר הנפשות במשק הבית, משפיע על יכולת השתכרות של הנשים באופן שונה מזה של הגברים. בארה"ב נמצא "פער-משפחה", המתבטא בכך שהשכר לשעה של אמהות נמוך בהשוואה לנשים שאינן אמהות ב-10- 15 אחוזים גם לאחר בקרה על יתר המשתנים המשפיעים על השכר, כמו השכלה וניסיון בעבודה Waldfogel ((Koreman and Neumark (1992), (1997) . השפעה שלילית של מספר הילדים על שכר הנשים נמצאה גם במחקרים של Hersch and Stratton(1997) Hersch (1991), Waldfogel (1998). לעומת זאת, נמצא כי השכר לשעה של גברים נשואים שלרובם יש ילדים, גבוה יותר מגברים אחרים ב-10 עד 15 אחוזים (Loh,1996).

גם במחקר של Hundley (2000) נמצא כי למצב המשפחתי (נישואין) וכן לגודל המשפחה יש השפעה שלילית על שכרן של נשים במשרה מלאה, בעוד שהשפעה זו היא חיובית על שכרם של הגברים. יתר על כן, Hundley הראה כי בארה"ב יחס השכר לשעה בין גברים לבין לנשים אמנם אינו מושפע מהמצב המשפחתי, אך בהחלט מושפע לרעה (כלומר, היחס גדל) מהגידול במספר הילדים במשפחה [2]. טענה זו נתמכת גם ע"י ממצאיו האמפיריים של (2000) Millimet , אשר מראים כי פער השכר בין גברים

[2] תוצאה זו התקבלה גם לשכירים וגם לעצמאים , אולם עבור עצמאים התופעה חזקה יותר.

לנשים יכול היה להצטמצם ב- 9.5% אילו לזוג הממוצע (בגילאים 30-49) היה ילד אחד פחות במשק הבית. בישראל, נמצאה השפעה חיובית חזקה של הנישואין על שכרם של הגברים, אולם בנוסף נמצאה השפעה חיובית חלשה על שכרן של הנשים (קלינוב (2003) , (2002) Kraus)[3].

אחת ההשערות היא "שפער –המשפחה" המשפיע על פערי השכר בין המינים, משקף הטרוגניות "בלתי מוסברת". Becker (1985) טען כי לפרטים מלאי אנרגיה סופי. לפיכך, יכולת ההשתכרות של אמהות הנושאות, בדרך כלל, בנטל העיקרי של עבודות הבית והטיפול בילדים, צפויה לרדת עם הגידול בהיקף המטלות הנדרשות במשק הבית . לעומת זאת, התופעה ששכר הגברים לא נפגע ואף גדל עם התרחבות המשפחה, מוסברת ע"י הגדלת המוטיבציה של הגברים להעלות את הכנסתם כאשר הביקוש למוצרים ושירותים מצד המשפחה מתרחב (1997) Hersch (1991), ersch and Stratton. בנוסף, המחברים Koreman and Neumark (1992) טוענים כי ההסבר להשפעה החיובית המשמעותית של המצב המשפחתי על שכרם של הגברים, הוא שגברים נשואים יכולים להשקיע יותר בפיתוח כישורי העבודה שלהם כיוון שקיימת חלוקה אי –שוויונית של נטל העבודה במשק הבית .

במחקר השוואתי של "פער-המשפחה" ב - 8 מדינות מפותחות נמצא כי בבלגיה, אוסטרליה, שבדיה , פינלנד וקנדה "פער-משפחה" אינו משמעותי לנשים, בעוד שבארה"ב , גרמניה, ובריטניה פער זה ניכר ומשמעותי (Harkness and Waldfogel 1997) . ההסבר של המחברים לשוני בין המדינות בפער-המשפחה הוא שבמדינות בהן המדיניות של תמיכה במשפחות מפותחת יותר (כגון חופשות לידה בתשלום והיצע רחב של מעונות לילדים מתחת לגיל 3) –פער המשפחה קטן יותר לנשים, ולכן מתאפשר צמצום מהיר יותר של פערי השכר בין המינים .

הגדלת העומס על הנשים בשנות הפוריות שלהן כתוצאה מהקדשת זמן ומרץ לטיפול בילדים גורמת לעיתים קרובות לעיכוב קידום הקריירה שלהן . נתונים שפורסמו לגבי קנדה וארה"ב (Bodkin and El-Helou 2001) מציגים ירידה מונוטונית ביחס השכר בין המינים מקבוצת הגיל הצעירה ביותר (מתחת ל24 שנים, עבורה הטיפול בילדים עדיין אינו מהווה גורם עיקרי) ,לקבוצת גיל הביניים ((45-54), עבורה הטיפול בילדים בדרך כלל כבר נסתיים), ועליית השכר היחסי (אם כי במעט) עבור קבוצת הגיל המבוגרת יותר (55-64). לטענת החוקרים, תוצאה זו יכולה להיות מוסברת בכך שנשים עובדות בשכבת הגיל המבוגרת יותר יכולות שוב להקדיש את מלוא מרצן לקידום התעסוקתי שלהן , בעוד שבקרב גברים עובדים בשכבת גיל זו פחות מעונינים, בשלב זה של החיים, לקדם את הקריירה שלהם, מתוך ציפייה לתקופת הפרישה.

אחת הבעיות האמפיריות שזרם מסוים בספרות ניסה לטפל בה, היא בעיית האנדוגניות של פריון האישה. בעיה זו מציגה מחד גיסא, את האפשרות שהכנסת המשפחה מהווה גורם המשפיע על

[3] קלינוב (2003) אף מוצאת כי ההשפעה החיובית החזקה של נישואין על שכר הגברים פוחתת על פני זמן, ואילו השפעה החלשה החיובית של נישואין על שכר הנשים עולה עם הזמן.

ההחלטה כמה ילדים להביא לעולם, ומאידך גיסא, מספר הילדים (או מספר הנפשות בבית) מהווה גורם המשפיע על ההכנסה של משק הבית. היבט אחר של בעיית האנדוגניות של הפריון מתייחס להשערה שבמשפחות בהן קיימת חלוקה אי-שוויונית של המטלות בבית, פריון האישה גבוה יותר, מצד שני, האופי האי-שוויוני של משק הבית גורם להגבלת הזדמנויות התעסוקה והשכר העומדות בפני נשים בגלל האנרגיה הנדרשת מהן במשק הבית ;Hersch and Stratton (1997) , Hersch (1991). ממצאי המחקר של Millimet (2000) מראים כי לא קיימת עדות לבעיית האנדוגניות עבור משקי בית עם פרטים בגילאי 21-30. כמו כן לא נמצאה כל השפעה של מספר הילדים על השכר של נשים ושל גברים עבור קבוצת גיל זו. אולם , במחקר זה נמצאה אנדוגניות של הפריון עבור זוגות בגילאי 35-49 וכן נמצא כי בקבוצה זו מספר הילדים משפיע באופן חיובי על השכר של הגברים אך אינו משפיע על שכרן של הנשים. באופן כללי, ההיבטים השונים של בעיית האנדוגניות טרם מוצו בספרות והממצאים לגביהם אינם חד משמעים .

זרם נוסף בספרות מתייחס לשוני בין הסקטורים בפערי השכר בין המינים . ממספר מחקרים עולה כי פערי השכר קטנים יותר בסקטור הציבורי מאשר בסקטור הפרטי (עבור נתוני ישראל , Kraus (1992) ועבור המדינות המתועשות Rosenfeld and Kalleberg (1991)). לעומת זאת, כאשר מביאים בחשבון מכלול של משתנים מסבירים מתקבל כי ההבדלים בפערי השכר בין הסקטורים מצטמצמים מאד (עבור 7 מדינות מפותחות Gornick and Jacobs (1998) ועבור נתוני ישראל Lewin-Epstien and Stier (1987)). אחת המטרות של המחקר הנוכחי היא לבדוק האם קיימת דיפרנציאליות בהשפעת מבנה המשפחה על פערי השכר בין המינים, על פי הסקטורים השונים, והאם בסקטור הציבורי פערים אלו קטנים יותר.

3. נתונים

הנתונים נלקחו מהגרסה הדמוגרפית של מפקדי האוכלוסין והדיור של ישראל שנערכו ע"י הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לשנים 1983, 1995. המדגם עליו מתבסס המודל, כולל פרטים שכירים במשרה מלאה בלבד (לפחות 35 שעות שבועיות, 50 שבועות בשנה), בגילאי 23-44 , השייכים לכוח עבודה אזרחי שבועי (ב-1995) או שעבדו במהלך שנת המפקד (1983), ושאינם עולים חדשים או עובדים זרים[4]. במחקר הנוכחי נדון רק במשרות מלאות כיוון שקיימים הבדלים בהתנהגות השכר של בעלי משרות מלאות לעומת בעלי משרות חלקיות (קלינוב, 2003). ההתמקדות בקבוצת הגיל 44- 23 , נובעת מהרצון לנתח את השפעת מבנה המשפחה על השכר ולכן ההתייחסות היא לנשים בגיל הפוריות ולמשפחות אשר ילדיהם עדיין מתגוררים במשק ביתם. בטווח גילאים גבוה יותר פוחתת הסבירות להמצאות ילדים (מתחת גיל 18) במשק הבית.

[4] במפקד 1995 הוגדר עולה חדש כל מי ששנת העלייה שלו היא מ-1990 ואילך, ואילו בשנת 1983 הוגדר עולה חדש כל מי שעלה לישראל משנת 1976 ואילך.

מדגם 1983 כלל : 44,017 גברים ו- 18,738 נשים ומדגם 1995 כלל : 45,593 גברים ו- 26,239 נשים[5]. כל אחד מהמדגמים חולק ל-8 קבוצות עיקריות לפי מין, ולפי ארבעה סקטורים כלכלים ראשיים . הסקטורים הראשיים הם : א. סקטור שירותים –עתירי השכלה, הכולל את הענפים : תקשורת, בנקאות וביטוח, נכסי דלא- ניידי, שירותים עסקיים, מחשבים ומחקר ופיתוח . ב. סקטור יצור שירותים- דלי השכלה, הכולל את ענפי : האבטחה, המסחר, שירותי הארחה והתחבורה. ג. סקטור יצור המוצרים הכולל את ענפי החקלאות, הבנייה, החרושת, החשמל והמים. ד. הסקטור הציבורי הכולל את שירותי הבריאות, החינוך, השירותים הקהילתיים והמנהל הציבורי[6].

4. דפוסי השכר היחסי בין המינים ומבנה המשפחה בישראל

פערי השכר הגולמיים בין המינים בישראל לפי קבוצות גיל ולפי רמות השכלה מתוארים בטבלה 1 עבור 1983 ו- 1995, לנשים ולגברים שכירים, ותיקים, במשרה מלאה. בטורים הראשונים בטבלה (מצד שמאל) מוצג השכר היחסי החציוני לשעה בין גברים לנשים ויחס השונות שלהם. בטורים הבאים מוצגים השכר היחסי לשעה בין המינים עבור רבעון השכר הנמוך ביותר (אחוזון 25 - Q_1), ורבעון השכר השלישי (אחוזון 75 - Q_3), בהתאמה. כצפוי, בשתי השנים בכל הענפים, בכל רמות ההשכלה, ובכל קבוצות הגיל, השכר היחסי החציוני לשעה והשכר היחסי לפי רבעוני שכר גדולים מ- 1, דבר המעיד על כך ששכרם של הגברים גבוה מזה של הנשים. בדומה למחקרים קודמים בתחום , גם כאן נמצא כי הפער הנמוך ביותר בין המינים הוא עבור קבוצת הגיל הצעירה ביותר (25-34) .

<u>טבלה 1 כאן</u>

מהשוואת הנתונים בטבלה 1, בין השנים 1983 ו-1995, עולה כי השכר היחסי החציוני לשעה בין גברים לנשים הצטמצם עבור כל קבוצות הגיל וכל רמות ההשכלה. יחד עם זאת, כאשר משווים את הנתונים של השכר היחסי על פי סקטורים (טבלה 1א בנספח א) מתקבל שפער השכר החציוני לשעה בין גברים לנשים הצטמצם בין השנים 1983 ל- 1995, בכל הסקטורים, בכל רמות ההשכלה, עבור שתי קבוצות הגיל הצעירות (25-34, 35-44) [7]. לעומת זאת, עבור קבוצת הגיל המבוגרת יותר (45-54), הפער בין המינים דווקא גדל בין שתי השנים, בכל הסקטורים ברמות השכלה נמוכות. מגמת צמצום דומה,

[5] הגידול הניכר במספר הנשים במדגם 1995 לעומת 1983 יכול להיות מוסבר בחלקו ע"י הגידול בהשתתפות נשים בכח העבודה וכן בגידול שיעור הנשים העובדות במשרה מלאה.

[6] מהמדגם הושמטו כל הפרטים אשר השכר החודשי שלהם היה בערכים הקיצוניים ביותר.

[7] פרט לסקטור שירותים –גבוה, ברמת השכלה נמוכה.

לשתי קבוצות הגיל הצעירות יותר, מתקבלת גם עבור פער השכר לשעה בין המינים לפי רבעון השכר הנמוך (Q_1) ולפי רבעון השכר השלישי (Q_3) [8].

ממצא מחקר קודם (Kraus ,1992) מראה כי פערי השכר בישראל קטנים יותר בסקטור הציבורי לעומת הסקטור הפרטי, אולם כאשר מביאים בחשבון גם גורמים נוספים כמו רמת השכלה וגיל בתוך כל סקטור, תמונת המצב משתנה. הפערים הקטנים ביותר בין המינים, בשכר החציוני לשעה, בשתי השנים, *לפי רמות השכלה* נמצאו : א. עבור רמת השכלה נמוכה (פחות מ- 12 שנות לימוד) בסקטור שירותים- גבוה ב. עבור רמת השכלה תיכונית בסקטור שירותים– נמוך ג. עבור רמות השכלה גבוהות (למעלה מ- 15 שנות לימוד) בסקטור הציבורי.
עבור רמת השכלה של 13-15 שנות לימוד, לא נמצא הבדל משמעותי בפערי השכר בין הסקטורים השונים, בתוך כל קבוצת גיל.

לסיכום הנתונים לגבי פערי השכר הגולמיים, ניתן לציין 3 ממצאים עיקריים :

א. פער השכר הגולמי, הנמדד ע"י יחס השכר החציוני לשעה וע"י היחס של רבעוני השכר בין המינים, הצטמצם מ-1983 ל-1995, עבור קבוצות הגיל הצעירות יותר (עד 44) והתרחב עבור קבוצת הגיל 45-54.

ב. קיימת שונות גבוהה בפערי השכר בין המינים על פי הסקטורים השונים, עבור אותן רמות השכלה ועבור אותן קבוצות גיל.

ג. בסקטור הציבורי פערי השכר אינם קטנים יותר ,ובחלק מהמקרים אף גבוהים יותר בהשוואה לסקטורים האחרים.

4.1 השפעת גודל המשפחה על השכר היחסי בין המינים

על פי מחקרים שהוזכרו בסקירת הספרות, השכר היחסי בין המינים מושפע בחלקו מגודל המשפחה, קרי, ממספר הילדים בבית. בסעיף זה נתאר את השפעת גודל המשפחה בישראל על השכר היחסי הגולמי לשעה של גברים לעומת נשים בקבוצת הגיל 35-44 . הבחירה בקבוצת גיל מצומצמת זו נעשתה בכדי לצמצם את ההבדל במספר שנות הותק של הפרטים, תוך התייחסות לנשים בגיל הפוריות ולמשפחות אשר ילדיהן עדיין מתגוררים במשק ביתם. במקביל נבדקו גם הנתונים של קבוצת הגיל 23-44 (אשר אינם מוצגים במאמר) .על פי הבדיקה עולה כי המגמות הכלליות דומות לאלו המוצגות עבור קבוצת הגיל המצומצמת 35-45.

בטבלה 2 מרוכזים נתוני השכר היחסי החציוני לשעה, על פי 4 קטיגוריות השוואתיות עיקריות :

(א) X_1- בין אישה נשואה עם 2 נפשות במשפחה, לבין אישה נשואה עם 5 נפשות במשפחה.

[8] יוצא דופן הוא ענף שירותים- גבוה עבורו הפער ברבעון השכר הנמוך לטובת הנשים ב-1983, התחלף בפער לטובת הגברים ב-1995.

(ב) X_2- בין גבר נשוי עם 2 נפשות במשפחה, לבין גבר נשוי עם 5 נפשות במשפחה.

(ג) X_3- בין גבר נשוי עם 2 נפשות במשפחה, לבין אישה נשואה עם 2 נפשות במשפחה.

(ד) X_4- בין גבר נשוי עם 5 נפשות במשפחה, לבין אישה נשואה עם 5 נפשות במשפחה.

<u>טבלה 2 כאן</u>

ראשית, הנתונים הגולמיים מצביעים על כך שבישראל, בכל הסקטורים, ובכל רמות ההשכלה קיים פער בשכר בין גברים (נשים) עם מבנה משפחה מצומצם לבין גברים (נשים) עם מבנה משפחה מורחב. פער זה מתבטא בכך שחציון השכר לשעה של גברים נשואים עם 5 נפשות בבית גבוה יותר, מזה של הגברים הנשואים עם 2 נפשות בבית (X_2 קטן מ-1) , ב-1995 ובמרבית המקרים ב-1983[9], והוא בולט במיוחד ב-1983 עבור רמות השכלה של פחות מ-12 שנות לימוד.

עבור נשים לעומת זאת פער-המשפחה חלש (ערכי X_1 אמנם קטנים מ-1 אך גדולים מ-0.93 במרבית המקרים). יתר על כן, במרבית הסקטורים ב-1983 , עבור רמת השכלה נמוכה השכר החציוני לשעה של אישה עם 2 נפשות בבית גבוה מזה של אישה עם 5 נפשות בבית. מטבלה 2 ניתן גם ללמוד כי, במרבית המקרים ב-1983 וב-1995, פער –משפחה זה בקרב הגברים גדול יותר מאשר הפער בקרב הנשים (X_1 גדול מ-X_2) . המשמעות היא שהתרומה של הרחבת המשפחה לשכר הגברים חיובית ומשמעותית יותר מאשר התרומה לשכרן של הנשים.

בין שתי השנים שנבדקו מתרחב מעט פער-המשפחה עבור נשים עם רמת השכלה נמוכה, בעוד שלנשים עם רמות השכלה תיכונית ומעלה נותר פער מצומצם (כ- 0.9 במרבית המקרים). עבור הגברים, פער-המשפחה מתרחב בסקטור הציבורי בכל רמות ההשכלה, וכן במרבית המקרים בסקטורים האחרים ברמות השכלה תיכונית ומעלה (הערך של X_2 קטן יותר ב-1995 בהשוואה ל-1983).

טבלה 2 מציגה גם את פערי השכר הגולמיים בין המינים, המתבטאים בכך שהשכר החציוני לשעה של גברים, בכל הסקטורים ובכל רמות ההשכלה, גבוה מזה של הנשים עם אותו מבנה משפחה (X_3, X_4 גדולים מ- 1)[10] . יתר על כן, הפער בין המינים עבור מבנה משפחה מורחב (נשואים עם 5 נפשות בבית), גבוה יותר מהפער בין המינים עם מבנה משפחה מצומצם (נשואים עם 2 נפשות בבית). תוצאה זו מתקבלת במרבית המקרים, בשתי השנים, בכל רמות ההשכלה ובכל הסקטורים הכלכליים, למעט

[9] למעט ב-1983 ,ברמת השכלה 15-13 שנות לימוד ,בסקטורים שירותים-גבוה ונמוך, ובהשכלה גבוהה בסקטור מוצרים.

[10] למעט ב-1995 ברמת השכלה גבוהה בסקטור הציבורי, וב-1983 ברמת השכלה נמוכה בסקטורים שירותים-גבוה ונמוך, ורמת השכלה גבוהה (מעל 16 שנות לימוד) בשירותים-גבוה.

סקטור המוצרים . באופן כללי ניתן לומר, כי פערי השכר בין המינים גדולים יותר כאשר מבנה המשפחה רחב יותר.

מבדיקת X_4 בין שתי נקודות הזמן, מתקבל כי עבור מבנה משפחה מורחב (5 נפשות) מצטמצם פער השכר בין המינים, במרבית המקרים, (X_4 קטן בין השנים 1983 ל- 1995). לעומת זאת, עבור מבנה משפחה מצומצם (2 נפשות) מתרחב הפער בין המינים, במרבית המקרים (X_3 גדל בין 1983 ל- 1995).[11]

4.3 מבנה המשפחה בישראל

תרשימים 1 ו-2 מתארים את התפלגות מספר הנפשות במשק הבית לנשים וגברים, בהתאמה, השייכים לקבוצות האוכלוסייה של השכירים, הותיקים, במשרה מלאה, בקבוצת הגיל 23-44, לשנים 1983 ו-1995.

תרשים 1 כאן

בתרשים 1 , עבור נשים, ניתן לראות כי מחד גיסא, בין השנים 1983 ו-1995, הצטמצם אחוז הנשים השייכות למשקי בית המונים עד 2 נפשות, ולמשקי בית המונים 3-4 נפשות . מאידך גיסא, התרחב משמעותית שיעורן של הנשים השייכות למשקי בית המונים 5-6 נפשות (מ-21.7% ל-29.7%).

תרשים 2 כאן

תרשים 2 מציג תמונה שונה עבור גברים. שיעור הגברים השייכים למבנה משפחה צר (עד 2 נפשות) התרחב בין השנים 1983 ו-1995 (מ-18.7% ל- 24.2%)בעוד ששיעור הגברים השייכים למשקי בית עם 3-4 נפשות ירד, ולמשקי בית המונים 5-6 נפשות נותר כמעט ללא שינוי.

עדויות אלו מחזקות את ההשערה שאחת הסיבות האפשריות לחוסר הצמצום בפערי השכר בין המינים היא השינויים הדיפרנציאליים במבנה המשפחה של הגברים לעומת הנשים. בסעיף הבא מתוארת מסגרת הניתוח לבדיקת הקשר בין מבנה המשפחה לבין הבדלי השכר בין המינים.

5. המודל

בספרות הדנה בפערי השכר בין המינים מקובל לפרק את פער השכר לשני מרכיבים עיקריים : המרכיב "המוסבר", המתייחס לשוני בתכונות בין המינים, והמרכיב "הבלתי מוסבר" המתייחס לשוני במקדמים של כל אחד מהמשתנים המסבירים של השכר: Oaxaca and Ransom (1994) ,

[11] פרט לרמת השכלה של 13-15 שנות לימוד בכל הסקטורים ,ובסקטור הציבורי גם ברמת השכלה על –תיכונית .

, Cohen and (2003) , Haberfeld and Cohen (1996) ;Kraus, (2002) ובישראל ,Oaxaca (1973)
. [12]Neuman and Oaxaca (2003), Haberfeld

אחת הדרכים המקובלות בספרות לאפיון המרכיב "הבלתי מוסבר" בפערי השכר בין המינים, היא ניתוח השוני במקדמים של המשתנים הבלתי תלויים ברגרסיות של משוואות השכר . במחקר הנוכחי הרגרסיות כוללות את המשתנה התלוי - הלוגריתם הטבעי של השכר החודשי, ואת המשתנים המסבירים הבאים: תשומת עבודה (הלוגריתם הטבעי של מספר שעות עבודה בשבוע), מאפיינים אישים (מוצא ודת), מבנה משפחה (מצב משפחתי ומספר הנפשות בבית), סקטור כלכלי והון אנוש (השכלה וותק).

בהעדר נתוני וותק בפועל, מחושב אומדן הותק כהפרש בין גיל הפרט לבין שנות השכלה פחות 5 שנים . הבעיה היא שבשיטה זו קיימת הערכת יתר לותק של הפרטים בכלל ושל הנשים שילדו בפרט. במחקר זה נעשה ניסיון לצמצם את הערכת היתר של הותק המחושב לנשים שילדו, ע"י הפחתת אומדן חופשות הלידה שלהן (מכפלת מספר הילדים שנולדו לאישה ב-0.25 שנה -חופשת לידה בת 12 שבועות) מנוסחת אומדן הותק לעיל.

מטרת מחקר זה היא לנתח, בין היתר, את השפעת גודל המשפחה על השכר של שני המינים, לכן הרגרסיות כוללות משתנה מסביר של מספר הנפשות במשק הבית וכן כוללות משתני אינטראקציה בין מספר הנפשות לבין רמת ההשכלה , ובין מספר הנפשות לבין הותק של הפרטים. באמצעות מודל זה נבדקות כמה השערות הנוגעות להשפעת גודל המשפחה על השכר:

א. האם גודל המשפחה משפיע על המקדם של הותק ועל המקדם של רמות ההשכלה במשוואות השכר;

ב. האם קיים הבדל בהשפעת גודל המשפחה על המקדמים הנ"ל אצל גברים לעומת נשים;

ג. האם קיימים הבדלים בהשפעת גודל המשפחה על המקדמים של ארבעת הסקטורים הראשיים;

ד. האם חל שינוי בין השנים 1983 ו-1995 בהשפעת מבנה המשפחה על השכר של שני המינים בישראל.

סימונים:

$\text{Ln } W_{tji}$ = הוא המשתנה התלוי -הלוגריתם הטבעי של השכר החודשי בשנה t ($t = 1983,1995$) , של פרטים השייכים לסקטור j (j = סקטור שירותים-גבוה, סקטור שירותים- נמוך, סקטור המוצרים, סקטור ציבורי), עבור מין i (i = גבר, אישה).

[12]משוואות השכר במאמר של Neuman and Oaxaca (2003) כוללות מרכיב נוסף והוא "הטיית המיון התעסוקתי" (Selectivity bias) כמרכיב מסביר נוסף של פערי השכר בין המינים.

המשתנים המסבירים הם:

Ln Shaot= הלוגריתם הטבעי של מספר שעות העבודה השבועיות.

(Nefesh) = משתנה הכולל 4 קטיגוריות (משתני דמי) של מספר הנפשות בבית. קטגורית הבסיס היא עד שתי נפשות במשק הבית. 3 קטיגוריות נוספות של: 3-4 נפשות, 5-6 נפשות, וכן 7 נפשות ויותר במשק הבית.

(Vetek) = משתנה המציין את מספר שנות הותק המחושב של הפרט המתבסס על הגיל בניכוי שנות ההשכלה פחות 5.

M = משתנה המציין מצב משפחתי (נשוי / לא נשוי).

(Has) = משתנה הכולל 4 קטיגוריות של רמות השכלה לפי מספר שנות הלימוד: 0-12 (ללא תעודת בגרות) המהווה קבוצת בסיס, 12 (תעודת בגרות), 13- 15 (השכלה אקדמאית, ואקדמאית חלקית), 16 ויותר (תארים מתקדמים).

(Org)= משתנה המתייחס למוצא ולדת. החלוקה היא: לארץ מוצא האב ליהודים ילידי ישראל, לארץ הלידה ליהודים ילידי חו"ל, ולתושבים שאינם יהודים. הוגדרו 5 משתני דמי, כאשר 4 מתוכם מתייחסים לארצות המוצא או הלידה של יהודים בחלוקה לפי: מדינות מערביות, אסיה ואפריקה, מזרח אירופה וישראל. קבוצה נוספת מתייחסת לתושבים שאינם יהודים (הבסיס הוא יהודים ממוצא מערבי).

(Sec) = משתנה דמי המציין את 4 ארבעת הסקטורים הראשיים המצוינים לעיל.

כמו כן מופיעים משתני אינטראקציה בין גודל המשפחה (מספר הנפשות) לבין ההשכלה ולבין הותק.

המודל כולל שני שלבים: א. משוואות שכר עבור גברים ועבור נשים ,1983 ו-1995. ב. משוואות שכר לכל אחד מהמינים אשר פוצלו לפי ארבעת הסקטורים הראשיים. להלן המשוואות:

$$(1)\quad \begin{aligned} \text{Ln } W_{ti} = a &+ \beta_{ti1}(\text{Ln Shaot}) + \beta_{ti2}(\text{Nefesh}) + \beta_{ti3}(\text{Vetek}) \\ &+ \beta_{ti4}(\text{Vetek})^2 + \beta_{ti5}(\text{Vetek})\cdot(\text{Nefesh}) + \beta_{ti6}(\text{M}) \\ &+ \beta_{ti7}(\text{Has}) + \beta_{ti8}(\text{Has})\cdot(\text{Nefesh}) + \beta_{ti8}(\text{Org}) + \beta_{ti9}(\text{Sec}) \end{aligned}$$

$$(2)\quad \begin{aligned} \text{Ln } W_{tji} = a &+ \beta_{tji1}(\text{Ln Shaot}) + \beta_{tji2}(\text{Nefesh}) + \beta_{tji3}(\text{Vetek}) \\ &+ \beta_{tji4}(\text{Vetek})^2 + \beta_{tji5}(\text{Vetek})\cdot(\text{Nefesh}) + \beta_{tji6}(\text{M}) \\ &+ \beta_{ti7}(\text{Has}) + \beta_{tji8}(\text{Has})\cdot(\text{Nefesh}) + \beta_{tji8}(\text{Org}). \end{aligned}$$

בחלק השלישי של המודל בוצעו, על בסיס אומדני משוואות השכר, שתי סימולציות לניבוי שכרן של הנשים: א. קביעת השכר המנובא, לו לנשים היו אותן התכונות (תכונות אישיות, מבנה המשפחה, תשומות העבודה והון האנושי) כמו לגברים, בהינתן המקדמים שלהן לכל אחד מהמשתנים המסבירים ברגרסיות. ב. קביעת השכר המנובא לנשים לו המקדמים של המשתנים המסבירים עבורן היו זהים לאלו של הגברים, בהינתן התכונות והמאפיינים שלהן. מהשוואת פער השכר המנובא לנשים, בשתי הסימולציות, לפער השכר בפועל ניתן ללמוד על משקלן היחסי של התכונות לעומת משקלם היחסי של המקדמים, בהסבר פערי השכר בין המינים.

6. תוצאות

6.1 ניתוח משוואות השכר

בטבלה 3 מוצגות תוצאות הרגרסיות של משוואות השכר לנשים ולגברים, לשתי נקודות הזמן 1983 ו-1995. ראשית, כצפוי, המשתנים המשפיעים ביותר על השכר הן של הגברים והן של הנשים הם: שעות עבודה, מספר שנות ותק, רמת השכלה וכן המוצא והדת של הפרטים[13].

<u>טבלה 3 כאן</u>

להלן פירוט ניתוח המשתנים המסבירים ברגרסיות:

שעות עבודה: מטבלה 3 עולה כי בשתי השנים לא נמצא הבדל מובהק במקדמים לשעת עבודה של גברים לעומת נשים, אך חל גידול במקדמים אלו לשני המינים ב- 1995. יחד עם זאת, מניתוח הרגרסיות לפי סקטורים (טבלאות 4, 5 בהמשך) עולה כי ב-1983 המקדם לשעת עבודה של נשים גבוה מזה של הגברים, בסקטור שירותים-נמוך (טבלה 5, ואילו ב-1995 נפתח פער לטובת הגברים במקדמים לשעת עבודה, בסקטורים המוצרים והציבורי (טבלה 4).

מצב משפחתי: למצב נישואין יש השפעה חיובית הן על שכר הגברים והן על שכר הנשים, אולם השפעה זו חזקה יותר אצל גברים. תוצאה זו תואמת את הממצאים של קלינוב (2003) ו-(2002) Kraus.

מוצא: בשתי השנים שנבדקו מקדם השכר של גברים ממוצא מזרחי נמוך יותר מזה של גברים ממוצא מערבי (תואם את ממצאי Cohen and Haberfeld 2003). גם מקדם השכר של גברים ממוצא מזרח-אירופי, וממוצא ישראלי, ב-1983, היה נמוך יותר בהשוואה למקדם של גברים ממוצא מערבי. לעומת

[13] על פי F value (אשר אינו מוצג בטבלאות).

זאת, ב-1995 מתהפכת מגמה זו, ומקדם השכר של גברים ממוצא מערבי נמוך בהשוואה למקדמים של שתי הקבוצות האחרות (מזרח- אירופי, וישראלי).
אצל נשים תמונת המצב מלמדת כי בשתי השנים מקדם השכר של נשים ממוצא מערבי היה גבוה מזה של נשים ממוצא מזרחי, אך נמוך מזה של נשים ממוצא מזרח-אירופי וממוצא ישראלי (ב-1995 בלבד)[14] . מהשוואת הפער במקדמים של המוצא בין המינים, בשתי נקודות הזמן, נמצא כי השפעת המוצא המזרחי בקרב הגברים חזקה יותר מהשפעתה בקרב הנשים .

דת : לא-יהודים (לא יהודיות) משתכרים פחות בהשוואה ליהודים (יהודיות) ממוצא מערבי, בשתי השנים שנבדקו. ב-1983 השפעת הדת על שכר הגברים הייתה חזקה יותר מהשפעתה על שכר הנשים, אולם ב-1995, השפעת הדת איננה שונה באופן מובהק בין המינים.

סקטור כלכלי : עבור שני המינים, בשתי השנים, מקדם השכר בסקטור המוצרים נמוך ממקדם זה בסקטור שירותים-גבוה, אך גבוה ממקדם זה בסקטור שירותים-נמוך, ובסקטור הציבורי [15]. השפעת הסקטור הכלכלי על שכר הנשים חזקה יותר מהשפעה זו בקרב הגברים הן בסקטור שירותים-גבוה (בשתי השנים), והן בסקטור שירותים-נמוך (1995).

ותק: המקדם לשנת ותק מושפע מהמשתנה של מספר הנפשות במשפחה ולכן תוצאותיו ינותחו בהמשך בשילוב משתנה זה. באופן כללי, הנתונים מראים כי המקדם לשנת ותק הולך ופוחת עם הגידול במספר שנות הותק, הן של הגברים והן של הנשים[16].

מספר הנפשות במשפחה[17] : הממצאים מראים כי המשתנה של מספר הנפשות במשפחה משפיע על המקדם לשנת ותק ועל המקדם לרמת ההשכלה , הן ב-1983 והן ב-1995, אולם בחלק מהמקרים קשר זה אינו חזק. להלן ההשפעות של מספר הנפשות במשק הבית על המקדם לשנת ותק, ועל המקדמים של רמות ההשכלה השונות:

1. מספר נפשות והמקדם לשנת ותק :
בשתי השנים, אצל גברים קיימת השפעה *חיובית*, אם כי קטנה, של מספר הנפשות במשק הבית על המקדם לשנת ותק. במילים אחרות, המקדם לשנת ותק של גברים עם 2 נפשות לכל היותר, במשק הבית, *נמוך* יותר מזה של גברים עם משפחות גדולות יותר.

---

[14] ב-1983 המקדם של נשים ממוצא מזרח –אירופי אינו מובהק.
[15] מלבד נשים ב-1983 אשר מקדם השכר בסקטור הציבורי היה גבוה מזה של סקטור המוצרים.

[16] על פי המקדמים השליליים של משתנה "ותק בריבוע" לשני המינים בשתי השנים שנבדקו.
[17] המקדמים של מספר הנפשות ברגרסיה (המוצגים בטבלה 3) מתייחסים למדגם של פרטים המשתייכים לקבוצות הבסיס (של המשתנים) בלבד, לפיכך ניתוח התוצאות לגבי משתנה זה יעשה בשילוב המשתנים של הותק, ושל ההשכלה. בצורה זו מתקבלת תמונה מלאה יותר של השפעת גודל המשפחה על מקדמי רמות ההשכלה השונים, ועל דרגות הותק שונות.

אצל נשים תמונת המצב הפוכה: בשתי השנים, קיימת השפעה *שלילית*, אם כי קטנה, של מספר הנפשות במשק הבית על המקדם לשנת ותק שלהן. לפיכך, המקדם לשנת ותק לאישה עם 2 נפשות, לכל היותר, בבית *גבוה* מזה של אישה עם 3 נפשות ויותר. כמו כן, ניתן לומר כי באופן כללי, פרט למשפחות גדולות (מעל 7 נפשות בבית), השפעת מבנה המשפחה על המקדם לשנת ותק של נשים פחתה בין השנים 1983 ו-1995.
השוואת המקדמים לשנת ותק בין המינים מראה כי בשתי השנים אין הבדל מובהק בין גברים לנשים במקדם לשנת ותק עבור משפחות קטנות (של עד שתי נפשות בבית), אולם עבור משפחות גדולות יותר נוצר פער לטובת הגברים במקדם זה.

2. מספר נפשות והשכלה:
כצפוי, עלייה ברמת ההשכלה קשורה בעליה בשכר בשתי נקודות הזמן שנבדקו. אולם, הממצא החדש כאן הוא שמספר הנפשות במשפחה משפיע על המקדם של רמת ההשכלה (בעיקר ב-1995) במשוואות השכר, אם כי לא במידה רבה. יתר על כן, כיוון ההשפעה ועוצמתה תלויים במין. באופן כללי, מתקבלת השפעה שלילית של גודל המשפחה על מקדם רמת ההשכלה של הנשים, והשפעה החיובית, בחלק מהמקרים, על מקדם רמת ההשכלה של הגברים. עבור משפחות גדולות, המונות 7 נפשות ויותר, ההשפעה של מבנה המשפחה על מקדם רמת ההשכלה של שני המינים, היא שלילית, אולם השפעה זו חזקה יותר בקרב הנשים, בשתי השנים.

מהשוואת המקדמים להשכלה בין המינים,בשתי השנים, ניתן לראות כי עבור גברים ונשים עם משפחות קטנות (עד 2 נפשות בבית) קיים יתרון לטובת הנשים בכל רמות ההשכלה . יתרון זה בולט בעיקר ב-1995. אולם, יתרונן של הנשים ב-1995 הצטמצם בחלק ניכר מהמקרים, עם הרחבת המשפחה.

6.2 ניתוח השפעת מבנה המשפחה לפי סקטורים

בסעיף זה ננתח את השפעת גודל המשפחה והמצב המשפחתי על השכר של שני המינים לפי סקטורים (על פי משוואות השכר בחלק ב של המודל) ונבדוק האם קיימים הבדלים שיטתיים בין הסקטורים השונים בהשפעת משתני המשפחה.
בטבלה 4 מוצגות תוצאות הרגרסיות של משוואות השכר לנשים ולגברים עבור ארבעת הסקטורים העיקריים, ל-1995, ואילו בטבלה 5 מוצגות התוצאות עבור 1983.

<u>טבלאות 4, 5 כאן</u>

להלן פירוט ניתוח המשתנים הקשורים למבנה המשפחתי:

מצב משפחתי : השפעת המצב המשפחתי- נישואין בשתי השנים ועבור שני המינים נמצאה תמיד חיובית, אם כי לא תמיד מובהקת. יחד עם זאת, התוצאות כאן מדגישות את השוני בעוצמת ההשפעה של מצב הנישואין בין הסקטורים השונים.
בשתי השנים שנבדקו האפקט הגבוה ביותר היה אצל הגברים בענף המוצרים עבורם המקדם למצב משפחתי -נישואין היה בערך פי 3 מזה של הנשים. כמו כן, בעוד שב-1983 האפקט אצל הגברים בסקטור הציבורי היה לא מובהק , הרי ב-1995 הוא נמצא מובהק וגדול יחסית.

גודל המשפחה : השפעת מספר הנפשות במשפחה על המקדם לשנת ותק ועל המקדם לרמת ההשכלה , תלויה במין ובסקטור הכלכלי בו הפרטים מועסקים. נציין להלן השפעות אלו על פי הסקטורים השונים :
גודל המשפחה והמקדם לשנת ותק :
ענף שירותים- גבוה הוא הענף היחיד, אשר עבורו המקדם לשנת ותק לגברים אינו מושפע כלל ממספר הנפשות בבית (בשתי השנים). פרט לענף זה, בשתי השנים, קיימת השפעה *חיובית*, אם כי קטנה, של מספר הנפשות במשק הבית על המקדם לשנת ותק של גברים . אצל נשים תמונת המצב שונה : ב-1983 נמצאה השפעה *שלילית* מובהקת, אך חלשה, של מספר הנפשות בבית על המקדם לשנת ותק שלהן בכל הסקטורים, פרט לסקטור המוצרים.

לעומת זאת, ב- 1995 אצל נשים בכל הסקטורים, פרט לסקטור הציבורי, לא נמצאה כל השפעה מובהקת של מספר הנפשות על המקדם לשנת ותק. בסקטור הציבורי השפעת משתנה זה הינה *שלילית* על שנת הותק של נשים. באופן כללי ניתן לומר כי פרט לסקטור הציבורי, השפעת מבנה המשפחה על המקדם לשנת ותק של נשים פחתה בין שתי השנים.
יתר על כן, במרבית המקרים, לא נמצא הבדל מובהק במקדמים לשנת ותק בין המינים [18]. החריגים הם : ב-1983 בסקטור הציבורי המקדם לשנת ותק היה נמוך יותר אצל נשים בהשוואה לגברים, וב-1995 בסקטור שירותים- גבוה המקדם לשנת ותק לגברים היה גבוה מזה של הנשים .

מספר נפשות והשכלה :
מהשוואת המקדמים להשכלה בין המינים ב-1983, ניתן לראות הבדל מובהק לטובת הגברים רק בענף שירותים-גבוה, ואילו ביתר הסקטורים נמצא יתרון לנשים. במרבית המקרים ב-1983, פרט לסקטור הציבורי, לא נמצאה השפעה של גודל המשפחה על מקדמי רמת ההשכלה. לעומת זאת, באותה שנה בסקטור הציבורי נמצאה ,בעיקר אצל גברים, השפעה חיובית מובהקת של גודל המשפחה על המקדם של רמת ההשכלה. בהתאם לכך,יתרונן של הנשים במקדם זה, בסקטור הציבורי, מצטמצם מאד עבור משפחות גדולות.

[18] בסקטורים שירותים- נמוך ומוצרים נמצא פער ב-1995 לטובת הנשים רק למשפחות המונות לכל היותר 2 נפשות.

ב- 1995 בסקטור שירותים –נמוך ובסקטור המוצרים, המקדם לכל רמות ההשכלה, עבור נשים גבוה מזה של הגברים כאשר משווים נשים וגברים במשפחות קטנות (המונות עד 2 נפשות). הבדל זה בין המינים מצטמצם, בעיקר בסקטור שירותים-נמוך, כיוון שלגברים קיימת, במרבית המקרים, *השפעה חיובית* של מספר הנפשות על המקדם לרמת השכלה, ולכן יתרונן של הנשים במקדם זה מצטמצם מאד עבור משפחות המונות בין 3-6 נפשות[19] .יחד עם זאת, עבור משפחות גדולות מאד (מעל 7 נפשות) נמצאה השפעה שלילית של גודל המשפחה על המקדם להשכלה .

ב-1995, בסקטור הציבורי, נמצאה *השפעה שלילית* לגודל המשפחה לשני המינים אך השפעה זו חזקה יותר אצל הגברים . ואילו בסקטור שירותים- גבוה באותה שנה , בקרב הגברים לא נמצאה כל השפעה של מספר הנפשות בבית על המקדמים להשכלה .לעומת זאת, לגבי נשים השפעה זו הייתה שלילית ולכן יצרה פער לטובת הגברים במרבית המקרים.

6.3 תוצאות הסימולציות- שכר נשים מנובא

טבלה 6 מציגה את תוצאות שני סוגי הסימולציות לפי סקטורים כלכליים, לשתי השנים 1983 ו- 1995

<u>טבלה 6 כאן</u>

מהנתונים עולה כי *בענף שירותים-גבוה* ב-1995, אילו לנשים היו אותם <u>מקדמים</u> כמו לגברים פער השכר היה מצטמצם משמעותית מ- 0.425 ל- 0.182 (פער שכר בפועל לעומת פער שכר מנובא (2)). לעומת זאת, לו לנשים היו אותן תכונות כמו לגברים פער השכר בין המינים היה מצטמצם הרבה פחות, מ- 0.425 ל- 0.3 (פער שכר בפועל לעומת פער שכר מנובא (1)) . גם ב- 1983 ניתן לראות כי באותו ענף כלכלי, פער השכר בפועל היה מצטמצם יותר אילו לנשים היו אותם מקדמים כמו לגברים, אולם ההבדל בצמצום פער השכר הנובע משוני במקדמים לעומת השוני בתכונות אינו ניכר כמו ב- 1995. המשמעות היא שבסקטור שירותים-גבוה עלה משקלו של "המרכיב הבלתי מוסבר" בהסבר פער השכר בין המינים בין שתי השנים שנבדקו.

ענף שירותים –גבוה יוצא דופן לעומת שאר הענפים, שכן בשאר הענפים ניתן לראות שלו לנשים היו אותם מקדמים כמו לגברים כמעט ולא היה פער. למשל, בסקטור המוצרים פער השכר בפועל ב-1983 היה 0.256 ואילו פער השכר המנובא, לו לנשים היו אותם מקדמים כמו לגברים, היה כמעט נעלם- 0.001.

בסקטור שירותים- נמוך ובסקטור המוצרים, הסימולציה הבוחנת את שכר הנשים החזוי אילו תכונותיהן היו כשל הגברים, מעלה תוצאה משמעותית מבחינת ההסבר לפערי השכר בין המינים.

[19] פרט לרמות השכלה גבוהות (מעל 15 שנות לימוד) ומשפחה המונה 5-6 נפשות.

בסקטורים אלו, עבור שתי השנים שנבדקו, פער השכר בין המינים היה *גדל אילו לנשים היו אותן תכונות כמו לגברים* (בטבלה 6 פער השכר מנובא (1) גדול יותר מפער השכר בפועל). במילים אחרות, ניתן לומר, כי בסקטורים אלו ההבדל בשכר בין המינים נובע כולו מן "המרכיב הבלתי מוסבר", קרי, מן ההבדל במקדמים.

המסקנות העולות מניתוח הסימולציות הן : א. פער השכר בין המינים נובע בעיקר מהשוני במקדמים (המרכיב "הבלתי מוסבר "). ב. בשתי נקודות הזמן 1983 ו-1995 , פרט לענף שירותים-גבוה, המגמות דומות מאד בהסבר פערי השכר בין המינים ולא ניכר הבדל משמעותי בין השנים במשקל היחסי של המקדמים לעומת משקלן של התכונות .

7. סיכום ומסקנות

המאמר מציג, בין יתר הגורמים המשפיעים על השכר, את ההשפעה של מבנה המשפחה על הבדלי השכר בין המינים בישראל בשנים 1983 ו-1995. המסקנה העיקרית של המחקר היא שפער השכר בין המינים בישראל, בדומה לממצאים בארה"ב, בסקטורים מסוימים תלוי בחלקו במצב המשפחתי ובגודל המשפחה.
באופן כללי, הנתונים הגולמיים מצביעים על כך שבישראל פערי השכר בין המינים גדולים יותר כאשר המשפחה מתרחבת. מהשוואת הנתונים בין שתי השנים 1983 ו-1995 מתקבלת מגמה כללית של צמצום פערי השכר בין המינים בעיקר עבור משפחות גדולות.

הממצאים של הניתוח על פי משוואות השכר, מראים כי אצל גברים בישראל, בשתי השנים, קיימת השפעה *חיובית*, אם כי קטנה, של מספר הנפשות במשק הבית על המקדם לשנת ותק (בכל הענפים פרט לענף שירותים-גבוה) בעוד שאצל נשים השפעה זו הינה *שלילית* (אם כי חלשה), על המקדם לשנת ותק שלהן, בכל הסקטורים (1983). המשמעות היא שהשוק מעריך את שנת הותק של אישה עם משפחה גדולה, פחות מאשר את שנת הותק של אישה עם משפחה קטנה (כאשר כל יתר הפרמטרים האחרים קבועים) בעוד שאצל הגברים המגמה היא הפוכה.
תוצאות אלו תואמות את הממצאים בספרות, Koreman and Neumark , Waldfogel (1997) (1992) , שהרחבת המשפחה משפיעה לרעה על שכר הנשים אך משפיעה לטובה על שכר הגברים.

ההשפעה הדיפרנציאלית של גודל המשפחה על המקדמים להשכלה של שני המינים גדלה ב-1995 לעומת 1983. ניתן לראות כי עבור משפחות שגודלן מצומצם (עד 2 נפשות), לכל רמות השכלה, אין הבדל מובהק במקדמים להשכלה בין המינים (בסקטור שירותים-גבוה) או שאף קיים יתרון מסוים לנשים (ביתר הסקטורים) . אולם, כאשר בוחנים את המקדמים להשכלה כאשר המשפחה מתרחבת, מגלים כי במרבית המקרים, הפער לטובת הנשים במקדמים להשכלה מצטמצם (ב-1995, למשל,

בסקטור שירותים-נמוך ובסקטור הציבורי) , ואף נפתח פער לטובת הגברים (בסקטור שירותים-גבוה).

אחד ההסברים האפשריים לתופעה זו יכול להיות שבקביעת השכר לנשים עם משפחה מורחבת, שוק העבודה מגלם "הערכה" שהנשים תשקענה פחות אנרגיה במשרתן המלאה מכיוון שהן הנושאות בנטל העיקרי של הטיפול בילדים (מתקשר לטענתו של Becker (1985) כי לפרטים מלאי אנרגיה סופי). לעומת זאת, יתכן כי בקביעת השכר לגברים (המתבטא במקדמים גבוהים יותר לשנת ותק ולרמת השכלה עם התרחבות המשפחה) שוק העבודה מגלם "הערכה" של הגדלת המוטיבציה של הגברים לעבוד עם התרחבות המשפחה . אחד הפתרונות המוצעים לבעיה זו בספרות העולמית הוא להרחיב את המדיניות "התומכת במשפחה" על מנת לאפשר לנשים לאחר לידה לשמור על מקום עבודתן , על רצף הזכויות שלהן ועל הניסיון המצטבר במקום עבודה המתאים להן, ובכך לסייע להעלאת שכרן לעומת נשים שאינן אמהות ולהקטנת "פער –המשפחה" עבורן.

מעניין לציין כי דווקא בסקטור הציבורי, עבור משפחות גדולות , בולטת התרחבות יתרונם של הגברים במקדם של הותק, והצטמצמות יתרונן של הנשים במקדמים של רמות ההשכלה. כמו כן, נמצא כי בסקטור הציבורי המקדם לשעת עבודה לגברים גבוה יותר מזה של הנשים, וכי השפעתו החיובית של המצב המשפחתי – נישואין על שכר הגברים חזקה בהרבה בסקטור זה מהשפעתו על שכר הנשים[20] .במילים אחרות, לא ניתן לומר כי בסקטור הציבורי פערי השכר בין המינים קטנים יותר בהשוואה לסקטורים האחרים, כאשר לוקחים בחשבון מכלול של משתנים המשפיעים על השכר.

תוצאות הסימולציות לחישוב השכר החזוי של נשים מלמדות כי בכל הסקטורים הכלכליים ,פרט לענף שירותים-גבוה, פער השכר בין נשים לגברים היה כמעט נעלם לו מקדמי המשתנים המסבירים של הנשים היו כשל גברים. במילים אחרות, פער השכר בין המינים נובע בעיקר מהשוני במקדמים . מניתוח הסימולציות על פי סקטורים עולה, כי פער השכר בין המינים בסקטור שירותים- נמוך ובסקטור המוצרים היה אף גדל אילו לנשים היו אותן תכונות כמו לגברים. המשמעות של תוצאה זו היא שבסקטורים אלו, שוק העבודה מגלם הערכה נמוכה יותר לנשים אף על פי שתכונותיהן אינן נופלות או אף עולות על אלו של הגברים .

[20] ב1983, אם כי ב-1995 לא נמצא הבדל מובהק ביניהם.

ביבליוגרפיה

Becker, S., Gary (1985). "Human Capital, Effort, and the Sexual Division of Labor", *Journal of Labor Economics*, 3 (1), S33-58.

Bodkin R. G., and M., El-Helou, (2001)." Gender Differences in the Canadian Economy, with Some Comparison to the United States", *Gender Issues*, 19(4), 31-50.

Cohen, Y., and Y., Haberfeld , (2003). "Gender, Ethnic, and National Earnings Gaps in Israel: The Role of Rising Inequality", Working paper, The Pinhas Sapir Center for Development, Tel-Aviv University.

Gornick J. C., and J. A., Jacobs, (1998). "Gender, the Welfare State, and Public Employment: A Comparative Study of Seven Industrialized Countries", *American Sociological Review*, 63 (5), 688-710

Haberfeld, Y., and Y. Cohen, (1996). "Earnings Gaps between Israel's Native-Born Men and Women: 1975-1993", Discussion paper No. 5- 96, The Pinhas Sapir Center for Development, Tel-Aviv University.

Harkness S., and J., Waldfogel, (1997)." The Family gap in pay: Evidence from Eight Industrial Countries", Mimeo, London School of Economics.

Hersch, J., (1991)."The Impact of Non-Market Work on Market Wages", *American Economic Review*, 81,157-160.

Hersch, J., and L. S., Stratton,(1997). "Housework, Fixed Effects, and Wages of Married Workers." *Journal of Human Resources*, 32, 285-307.

Hundley Greg, (2000). “Male/Female Earnings Differences in Self-Employment: The Effects of Marriage, Children, and the Household Division of Labor “, *Industrial and Labor Relations Review*, 54 (1), 95-115.

Koreman, S., and D., Neumark, (1992). “Marriage, Motherhood and Wages”, *Journal of Human Resources,* 27 (2), 233-255.

Kraus Vered, (1992). “The Role of Industrial and Economic Sectors on Gender Inequality in Earnings”, *Research in Social Stratification and Mobility,* 11,153-175.

Kraus Vered, (2002).“ Secondary Bread Winners, Israeli Women in the Labor Force”, Praeger Pub., West Port Connecticut.

Lewin-Epstien N., and H., Stier, (1987).” Labor Market Structure, Gender, and Socio-Economic Inequality in Israel”, *Israel Social Science Research*, 5 (1-2), 107-120.

Loh, L. S., (1996). “Productivity Differences and the Marriage Wage Premium for White Males”, *Journal of Human Resources*, 31(3), 566-589.

Millimet, L., Daniel, (2000). “The Impact of Children on Wages, Job Tenure, and the Division of Household labour”, *Economic Journal*, 110 (462), C139-158.

Neuman S., and R. L., Oaxaca, (2003). “Estimating Labor Market Discrimination with Selectivity-Corrected Wage Equations: Methodological Considerations and An Illustration from Israel”, Discussion Paper, The Pinhas Sapir Center for Development, Tel-Aviv University.

Oaxaca, R. L., (1973). ”Male- Female Wage Differential in Urban Labor Markets”, *International Economic Review*, 14 (3), 693-709.

Oaxaca, R. L., and Ransom, M. R. (1994). "On Discrimination and the Decomposition of Wage Differentials," *Journal of Econometrics*, 61, 5-21.

Rosenfeld R. A., and A. L., Kalleberg, (1991).” Gender Inequality in the Labor Market: A Cross-National Perspective”, *Acta Sociologica*, 34 (3), 207-225.

Waldfogel, J., (1997). “The Wage Effects of Children”, *American Sociological Review*, 62, 209-217.

Waldfogel, J., (1998). “ Understanding the "Family Gap" in Pay for Women with Children”, *Journal of Economic Perspectives*, 12, 137-156.

מפקד האוכלוסין והדיור 1995 , 1983- הגרסא הדמוגרפית, שאלון מורחב שנערך ע״י הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מאגר הנתונים של האוניברסיטה העברית.

קלינוב רות, (2003). ״פערי שכר בין נשים לגברים 1970-2001״ , נייר עבודה מוגש למכון ספיר, אוניברסיטת ת״א .

טבלה 1: שכר חציוני לשעה ושכר הרבעון הראשון והשלישי ,של גברים לעומת נשים, ותיקים, שכירים במשרות מלאות, לפי רמות השכלה, ולפי קבוצות גיל ,1983, 1995.

קבוצת גיל	יחס שכר גבר/אישה		יחס שונות גבר/אישה		יחס אחוזון Q_1 גבר/אישה		יחס אחוזון Q_3 גבר/אישה		מספר תצפיות גברים		מספר תצפיות נשים	
	1983	1995	1983	1995	1983	1995	1983	1995	1983	1995	1983	1995
א. פחות מ-12 שנות לימוד												
34-25	1.258	1.250	0.916	1.209	1.318	1.333	1.284	1.172	12243	6463	3877	1114
44-35	1.429	1.244	1.329	1.210	1.435	1.289	1.477	1.250	9409	8185	3062	3319
54-44	1.447	1.412	1.456	1.651	1.399	1.304	1.561	1.522	8650	6683	3042	3207
ב. 12 שנות לימוד												
34-25	1.248	1.129	0.882	1.227	1.174	1.143	1.243	1.144	5460	8493	3847	6127
44-35	1.437	1.183	1.014	1.481	1.420	1.155	1.464	1.200	2816	5607	1558	4728
54-44	1.388	1.353	1.060	1.565	1.346	1.250	1.389	1.399	2173	3217	1033	2552
ג. 15-13 שנות לימוד												
34-25	1.337	1.166	1.286	0.940	1.292	1.131	1.372	1.208	4062	4667	2203	3137
44-35	1.604	1.389	1.420	1.494	1.531	1.362	1.622	1.355	2497	4126	1227	2578
54-44	1.473	1.491	1.550	1.391	1.427	1.440	1.563	1.466	1391	2844	730	2042
ד. למעלה מ-15 שנות לימוד												
34-25	1.387	1.209	1.509	1.236	1.357	1.142	1.383	1.240	3884	3695	1635	2832
44-35	1.465	1.320	1.279	1.302	1.460	1.343	1.471	1.263	3630	4357	1329	2404
54-44	1.459	1.340	0.997	1.395	1.423	1.400	1.558	1.305	2068	3834	648	2098

טבלה 2 : יחס השכר החציוני לשעה לגברים ולנשים לפי מבנה המשפחה, לפי סקטורים כלכליים, לפי רמות השכלה, לעובדים ותיקים במשרה מלאה בקבוצת גיל 35-44, לשנים 1983, 1995.

א. סקטור שירותים -גבוה								
	X_1* נשים		X_2 גברים		X_3 גברים לנשים		X_4 גברים לנשים	
שנות השכלה	1983	1995	1983	1995	1983	1995	1983	1995
פחות מ-12	1.361	0.770	0.619	0.750	0.582	1.203	1.279	1.235
12	0.999	0.797	0.725	0.690	1.179	1.262	1.624	1.457
13-15	0.787	0.924	1.078	0.863	2.248	1.405	1.642	1.504
יותר מ-15	1.322	0.677	0.689	0.742	0.922	1.425	1.770	1.301
ב. סקטור שירותים -נמוך								
פחות מ-12	1.171	0.990	0.693	0.827	0.975	1.215	1.647	1.453
12	0.947	0.949	0.757	0.862	1.137	1.235	1.421	1.359
13-15	0.967	0.810	1.094	0.680	1.557	1.199	1.376	1.428
יותר מ-15	1.112	0.940	0.846	0.859	1.089	1.407	1.431	1.540
ג. סקטור מוצרים								
פחות מ-12	0.999	0.746	0.677	0.750	1.148	1.488	1.694	1.481
12	0.939	0.695	0.806	0.794	1.242	1.287	1.447	1.126
13-15	0.649	0.490	0.750	0.792	2.335	2.191	2.022	1.354
יותר מ-15	0.939	0.956	1.114	0.820	1.953	1.063	1.646	1.239
ד. סקטור ציבורי								
פחות מ-12	1.063	0.866	0.912	0.800	1.336	1.451	1.557	1.573
12	0.922	1.000	0.846	0.725	1.595	1.063	1.738	1.465
13-15	0.993	0.925	0.933	0.825	1.411	1.354	1.503	1.519
יותר מ-15	0.785	0.992	0.784	0.724	1.363	0.912	1.364	1.250

*X_1- הוא היחס בין השכר החציוני לשעה של אישה נשואה עם 2 נפשות במשפחה, לבין אישה נשואה עם 5 נפשות במשפחה. X_2- הגדרה כמו X_1 לגבי גברים. X_3- הוא היחס בין השכר החציוני לשעה של גבר נשוי עם 2 נפשות במשפחה, לבין אישה נשואה עם 2 נפשות במשפחה. X_4- הוא היחס בין שכר חציוני לשעה של גבר נשוי עם 5 נפשות במשפחה לבין אישה נשואה עם 5 נפשות במשפחה.

טבלה 3 : מקדמי הרגרסיות עבור Ln השכר החודשי של שכירים ותיקים במשרה מלאה, בגילאי 23-44, לפי מין ,1983 ,1995.

	1983		1995	
	גברים	נשים	גברים	נשים
חותך	7.874 (0.0983)#	7.4450 (0.1499)#	4.7051 (0.0778)#	4.6844 (0.1132)#
lan שעות עבודה	0.4704 (0.0243)#	0.4675 (0.0382)#	0.7500 (0.0189)#	0.6465 (0.0283)#
נפש 3 (3-4 נפשות, בסיס= עד 2 נפשות)	-0.0435 (0.0291)	0.1263 (0.0369)#	-0.0648 (0.0270)#	0.1503 (0.0384)
נפש 4 (5 -6 נפשות)	-0.1235 (0.0343)#	0.0393 (0.0481)	-0.2600 (0.0316)#	0.0538 (0.0457)
נפש 5 (7 נפשות ויותר)	-0.2326 (0.0507)#	0.02273 (0.1138)	-0.2170 (0.0490)#	0.2310 (0.1086)
שנות ותק	0.0572 (0.0023)#	0.05484 (0.0030)#	0.0611 (0.0021)#	0.0617 (0.0026)#
שנות ותק בריבוע	-0.0014 (0.0000)#	-0.0011 (0.0000)#	-0.0014 (0.0000)#	-0.0011 (0.0000)#
שנות ותק* נפש3	0.0083 (0.0015)#	-0.0077 (0.0017)#	0.0112 (0.0012)#	-0.0044 (0.0014)#
שנות ותק* נפש4	0.0130 (0.0016)#	-0.0067 (0.0022)#	0.0209 (0.0014)#	-0.0012 (0.0018)#
שנות ותק* נפש5	0.0136 (0.0021)#	-0.0097 (0.0045)#	0.0147 (0.0020)#	-0.0136 (0.0043)#
מצב משפחתי (נשוי = בסיס)	-0.1038 (0.0120)#	-0.0587 (0.0142)#	-0.0996 (0.0096)#	-0.0669 (0.0104)#
השכלה1 (12 שנות לימוד) (בסיס 12-0)	0.2241 (0.0169)#	0.2937 (0.0196)#	0.2310 (0.0144)#	0.3624 (0.0221) #
השכלה2 (13 – 15 שנות לימוד)	0.4699 (0.0194) #	0.5145 (0.0226) #	0.4437 (0.0163) #	0.5976 (0.0240) #
השכלה3 (16ויותר שנות לימוד)	0.6766 (0.0207) #	0.7145 (0.0243) #	0.6711 (0.0177) #	0.8702 (0.0252) #
השכלה1 *נפש3	0.0357 (0.0202)	-0.0410 (0.0255)	-0.0111 (0.0177)	-0.1076 (0.0276) #

	1983		1995	
	גברים	נשים	גברים	נשים
השכלה2 *נפש3	0.0210 (0.0226)	-0.0981 (0.0294) #	0.0459 (0.0199) #	-0.0585 (0.0303)
השכלה3 *נפש3	0.0747 (0.0234)	-0.0191 (0.0314)	0.0785 (0.0212) #	-0.0416 (0.0320)
השכלה1 *נפש4	0.0330 (0.0218)	-0.0408 (0.0296)	0.0031 (0.0179)	-0.0826 (0.0267) #
השכלה2 *נפש4	0.0693 (0.0250) #	-0.0055 (0.0354)	0.0939 (0.0206) #	-0.0734 (0.0305) #
השכלה3 *נפש4	0.1160 (0.0256)	0.0898 (0.0391)	0.1569 (0.0222)	0.0306 (0.0331)
השכלה1 *נפש5	-0.1048 (0.0376) #	-0.2130 (0.0917) #	-0.0766 (0.027) #	-0.1928 (0.0565) #
השכלה2 *נפש5	-0.0774 (0.0529)	-0.2444 (0.1088) #	-0.0084 (0.0392)	-0.1263 (0.0752)
השכלה3 *נפש5	0.1158 (0.0518)	-0.0898 (0.1228)	-0.0137 (0.0418)	-0.0545 (0.0805)
מוצא מזרחי (בסיס= מוצא מערבי)	-0.1318 (0.0100) #	-0.0685 (0.0149) #	-0.0784 (0.0095) #	-0.0227 (0.0115)
מוצא מזרח אירופה	-0.0233 (0.0096) #	0.0160 (0.0139)	0.0225 (0.010) #	0.0329 (0.0122) #
מוצא ישראל	-0.0501 (0.0150) #	-0.0403 (0.0217)	0.0328 (0.0115) #	0.0292 (0.0137) #
לא יהודים	-0.5183 (0.0120) #	-0.4007 (0.0257) #	-0.3577 (0.0106) #	-0.3585 (0.0183) #
סקטור שירותים-גבוה (בסיס= סקטור מוצרים)	0.0457 (0.0098) #	0.2230 (0.0131) #	0.1231 (0.0084) #	0.1801 (0.0101) #
סקטור שירותים-נמוך	-0.0690 (0.0070) #	-0.0373 (0.0135) #	-0.0514 (0.0059) #	-0.0733 (0.0098) #
סקטור ציבורי	-0.0674 (0.0069) #	0.0257 (0.0111) #	-0.0319 (0.0068) #	-0.0429 (0.0091) #
R^2	0.3066	0.3134	0.2580	0.2626
N	44017	18738	45593	26239

- בסוגרים מופיעה טעות התקן.

- מסמן מקדם מובהק (ברמה של פחות מ- 5%).

טבלה 4 : מקדמי הרגרסיות עבור Ln השכר החודשי של שכירים ותיקים

במשרה מלאה, בגילאי 23-44, לפי מין ולפי סקטור כלכלי, 1995

	שירותים -גבוה		שירותים -נמוך		מוצרים		סקטור ציבורי	
	גברים	נשים	גברים	נשים	גברים	נשים	גברים	נשים
חותך	**4.2397 # (0.2451)**	**4.4892 # (0.2243)**	**4.9320 # (0.1458)**	**4.5634 # (0.2230)**	**5.0389 # (0.1126)**	**5.1104 # (0.2511)**	**4.0704* # (0.204)**	**4.7837* #(0.203)**
lan_ שעות עבודה	**0.7954 # (0.0583)**	**0.7604 # (0.0567)**	**0.7410 # (0.0353)**	**0.7063 # (0.0558)**	**0.7204* # (0.0272)**	**0.5287* # (0.063)**	**0.7971* # (0.049)**	**0.6103* # (0.0512)**
נפש 3 (3-4 נפשות בסיס= עד 2 נפשות)	0.1928 (0.1235)	0.1480 (0.0836)	-0.1726* (0.0501)	0.0497* (0.0769)	**-0.1438* # (0.0365)**	0.1204* (0.0753)	**0.3003 # (0.085)**	**0.2137 # (0.0786)**
נפש 4 (5 -6 נפשות)	0.07789 (0.1411)	**0.2438 # (0.1032)**	**-0.3101 # (0.0603)**	**-0.2033 # (0.0983)**	**-0.3286* # (0.0416)**	-0.0869* (0.0906)	0.0496 (0.0969)	0.1570 (0.0866)
נפש 5 (7 נפשות ויותר)	-0.0023 (0.2500)	0.5428 (0.3011)	-0.1801 (0.0958)	0.0275 (0.2414)	**-0.2467* # (0.0634)**	0.3374* (0.2401)	-0.1405 (0.1381)	0.1396 (0.1722)
שנות ותק	**0.0892* # (0.0063)**	**0.0629* # (0.0055)**	**0.04434* # (0.0043)**	**0.0572* # (0.0059)**	**0.04735* # (0.0031)**	**0.0634* # (0.005)**	**0.0747* # (0.005)**	**0.0547* # (0.0046)**
שנות ותק בריבוע	**-0.0018* # (0.0002)**	**-0.0010* # (0.0001)**	**-0.0011 # (0.0001)**	**-0.0011 # (0.0002)**	**-0.0012 # (0.0000)**	**-0.0013 # (0.0001)**	**- 0.002* # (0.000)**	**-0.0009* # (0.0001)**
שנות ותק* נפש3	0.0005 (0.00382)	0.00059 (0.0028)	**0.0156* # (0.0023)**	-0.0046* (0.0029)	**0.01376* # (0.0017)**	-0.0034* (0.0029)	0.0024 (0.0035)	**-0.0073 # (0.0026)**
שנות ותק* נפש4	0.0078* (0.00489)	-0.0028* (0.0039)	**0.02296* # (0.0027)**	0.00456* (0.0039)	**0.0232* # (0.0019)**	0.0045* (0.0037)	**0.0130* # (0.004)**	**-0.0064* # (0.0031)**

	שירותים -גבוה		שירותים -נמוך		מוצרים		סקטור ציבורי	
	גברים	נשים	גברים	נשים	גברים	נשים	גברים	נשים
שנות ותק* נפש5	0.0006 (0.00940)	-0.0182 (0.0131)	**0.0134*** **(0.0040)** #	-0.0033* (0.0099)	**0.01610*** **(0.0026)** #	-0.0162* (0.0094)	**0.0126*** **(0.005)** #	-0.0145* (0.0066)
מצב משפחתי (נשוי = בסיס)	-0.0464 (0.02548)	**-0.0793** **(0.0196)** #	**-0.1040*** **(0.0180)** #	**-0.0789** **(0.0208)** #	**-0.1446*** **(0.0141)** #	**-0.0480 *** **(0.0229)** #	**-0.0558** **(0.0193)** #	-0.0375 (0.0276)
השכלה1 (12 שנות לימוד) (בסיס 12-0)	**0.2936** **(0.0896)** #	**0.2413** **(0.0528)** #	**0.1840*** **(0.0244)** #	**0.3044*** **(0.0423)** #	**0.1791*** **(0.0191)** #	**0.3472*** **(0.0386)** #	**0.4243** **(0.050)** #	**0.3904** **(0.0511)** #
השכלה2 (13 – 15 שנות לימוד)	**0.5695** **(0.0889)** #	**0.5043** **(0.0549)** #	**0.3335*** **(0.0292)** #	**0.4938*** **(0.0471)** #	**0.4171*** **(0.0227)** #	**0.6709*** **(0.0448)** #	**0.6364** **(0.053)** #	**0.5965** **(0.0535)** #
השכלה3 (16ויותר שנות לימוד)	**0.7511** **(0.0892)** #	**0.7548** **(0.0569)** #	**0.6575*** **(0.0365)** #	**0.7596*** **(0.0517)** #	**0.7800*** **(0.0271)** #	**1.0576*** **(0.0512)** #	**0.7933** **(0.053)** #	**0.8648** **(0.0540)** #
השכלה1 *נפש3	-0.0776 (0.1057)	**-0.1609** **(0.0656)** #	0.03349 (0.0307)	-0.0186 (0.0528)	0.03575* (0.0235)	-0.0560* (0.0504)	**-0.2582** **(0.059)** #	**-0.1386** **(0.0599)** #
השכלה2 *נפש3	-0.0940 (0.1045)	-0.1340 (0.0693)	**0.1407** **(0.0367)** #	0.04084 (0.0605)	0.0757* (0.0274)	-0.0481* (0.0584)	**-0.2132** **(0.063)** #	-0.0684 (0.0632)
השכלה3 *נפש3	-0.0567 (0.1056)	-0.0839 (0.0722)	**0.1638** **(0.0462)** #	0.05102 (0.0686)	0.01058 (0.0319)	-0.0625 (0.0660)	**-0.1567** **(0.064)** #	-0.0708 (0.0643)
השכלה1 *נפש4	0.0301 (0.1037)	-0.1215 (0.0632)	0.02030 (0.03224)	0.01869 (0.0542)	0.04661 (0.0235)	0.0068 (0.0492)	**-0.2238** **(0.058)** #	**-0.1499** **0.0568)** #
השכלה2 *נפש4	-0.0592 (0.1034)	**-0.2529** **(0.0698)** #	**0.2085** **(0.0405)** #	0.1039 (0.0668)	**0.09456** **(0.0287)** #	0.0361 (0.0610)	**-0.1327** **(0.063)** #	-0.1051 (0.0609)
השכלה3 *נפש4	0.001961 (0.1053)	-0.1404 (0.0753)	**0.1663** **(0.0510)** #	**0.2095** **(0.0829)** #	**0.1127** **(0.0332)** #	0.0093 (0.0719)	-0.0668 (0.0641)	0.0171 (0.0628)

	שירותים -גבוה		שירותים -נמוך		מוצרים		סקטור ציבורי	
	גברים	**נשים**	**גברים**	**נשים**	**גברים**	**נשים**	**גברים**	**נשים**
השכלה1 *נפש5	0.09500 (0.1699)	-0.1818 (0.1591)	**-0.1208** **(0.0553) #**	-0.1975 (0.1285)	-0.03033 (0.0364)	-0.1550 (0.1240)	**-0.1875** **(0.077) #**	-0.1783 (0.0934)
השכלה2 *נפש5	0.1247* (0.1750)	**-0.4413*** **(0.2188) #**	0.06939 (0.0889)	-0.0607 (0.1876)	-0.0785* (0.0610)	**-0.5132*** **(0.1877) #**	-0.1134 (0.0912)	0.0233 (0.1143)
השכלה3 *נפש5	0.0832 (0.1738)	-0.2598 (0.2241)	**-0.2895** **(0.1044) #**	-0.4029 (0.2379)	-0.1145 (0.0812)	-0.3099 (0.2234)	-0.0206 (0.0923)	0.1029 (0.1184)
מוצא מזרחי (בסיס= מוצא מערבי)	**-0.0710** **(0.0234) #**	-0.0314 (0.0218)	-0.1012* (0.0189)	-0.0408* (0.0240)	**-0.1335*** **(0.0145) #**	-0.0476* (0.0265)	0.0444 (0.0243)	0.0007 (0.0202)
מוצא מזרח אירופה	0.0421 (0.0238)	0.0086 (0.0229)	-0.0051 (0.0206)	-0.0075 (0.0262)	-0.02146 (0.01532)	-0.0042 (0.0278)	**0.1045** **(0.026) #**	**0.0852** **(0.0212) #**
מוצא ישראל	0.0502 (0.0260)	0.02294 (0.0248)	0.0026 * (0.0227)	0.0154* (0.0284)	0.0110* (0.0182)	0.0473* (0.0325)	**0.0872** **(0.030) #**	0.0224 (0.0246)
לא יהודים	**-0.4464** **(0.0342) #**	**-0.4006** **(0.0465) #**	**-0.4217** **(0.0212) #**	**-0.4649** **(0.0461) #**	**-0.3940** **(0.0158) #**	**-0.4487** **(0.0391) #**	**-0.1917** **(0.026) #**	**-0.2475** **(0.0289) #**
R^2	0.2690	0.2082	0.2602	0.2680	0.2170	0.2335	0.3356	0.2983
N	5235	5606	12079	5975	20227	5085	8052	9573

- בסוגריים מופיעה טעות התקן. * - סימון להבדל מובהק בין המקדמים של נשים לעומת גברים (רמת מובהקות פחות מ-5%). # - מסמן מקדם מובהק (רמת מובהקות פחות מ-5%).

טבלה 5 : מקדמי הרגרסיות עבור Ln השכר החודשי של שכירים ותיקים

במשרה מלאה, בגילאי 23-44, לפי מין ולפי סקטור כלכלי, 1983

	שירותים -גבוה		שירותים -נמוך		מוצרים		סקטור ציבורי	
	גברים	נשים	גברים	נשים	גברים	נשים	גברים	נשים
חותך	**7.8698*** **(0.300) #**	**7.0724*** **(0.348) #**	**7.6915*** **(0.217) #**	**6.6414*** **(0.364) #**	**8.0162** **(0.154)#**	**7.8746** **(0.352)#**	**7.8737** **(0.184)#**	**7.7914** **(0.2170)#**
lan_ שעות עבודה	**0.4448** **(0.075) #**	**0.6046** **(0.090) #**	**0.4848*** **(0.053) #**	**0.6919*** **(0.093) #**	**0.4614** **(0.038) #**	**0.3768** **(0.089) #**	**0.4615** **(0.045) #**	**0.3988** **(0.055) #**
נפש 3 (3-4 נפשות) בסיס= עד 2 נפשות	0.05931 (0.111)	**0.1645** **(0.081) #**	0.0183 (0.0633)	0.1151 (0.0936)	-0.1249 (0.042)	-0.0198 (0.077)	-0.0021 (0.060)	**0.1338** **(0.060) #**
נפש 4 (5 -6 נפשות)	0.2691 (0.1445)	**0.2919** **(0.121) #**	-0.1363* (0.0751)	**0.2647*** **(0.127) #**	**-0.2037** **(0.049) #**	**-0.3486** **(0.102) #**	-0.0949 (0.0711)	-0.0070 (0.0727)
נפש 5 (7 נפשות ויותר)	0.08478 (0.3083)	0.6225 (0.6337)	**-0.3321*** **(0.109) #**	0.3185* (0.3350)	-0.2531 (0.0692)	-0.3183 (0.2128)	-0.1748 (0.1136)	0.1146 (0.1573)
שנות ותק	**0.0556** **(0.007) #**	**0.0710** **(0.007) #**	**0.06156** **(0.005) #**	**0.0462** **(0.008) #**	**0.0511** **(0.003) #**	**0.0508** **(0.007) #**	**0.0586*** **(0.004) #**	**0.0480*** **(0.004) #**
שנות ותק בריבוע	**-0.0010** **(0.000) #**	**-0.0014** **(0.000) #**	**-0.0015*** **(0.000) #**	**-0.000*** **(0.000) #**	**-0.0014** **(0.000) #**	**-0.0012** **(0.000) #**	**-0.001*** **(0.000) #**	**-0.000*** **(0.000) #**
שנות ותק* נפש3	0.0071* (0.0053)	**-0.0089*** **(0.004) #**	0.0064* (0.0032)	**-0.012*** **(0.004) #**	**0.0127*** **(0.002) #**	0.0009* (0.0036)	0.0033* (0.0029)	**-0.009*** **(0.002) #**
שנות ותק* נפש4	-0.0017 (0.0067)	**-0.0153** **(0.006) #**	**0.01449*** **(0.003) #**	**-0.018*** **(0.005) #**	**0.0178** **(0.002) #**	**0.0118** **(0.004) #**	**0.0076*** **(0.003) #**	**-0.006*** **(0.003) #**
שנות ותק* נפש5	-0.0041 (0.012)	-0.0385 (0.0292)	**0.0186*** **(0.004) #**	**-0.026*** **(0.013) #**	**0.0166** **(0.003) #**	0.0071 (0.0087)	0.0061* (0.0046)	**-0.013*** **(0.006) #**

	שירותים -גבוה		שירותים -נמוך		מוצרים		סקטור ציבורי	
	גברים	נשים	גברים	נשים	גברים	נשים	גברים	נשים
מצב משפחתי (נשוי = בסיס)	-0.0713 (0.0346)	-0.0223 (0.0308)	-0.0368* (0.0267)	**-0.139*** **(0.035) #**	**-0.146*** **(0.018) #**	-0.049* (0.0308)	**-0.110*** **(0.024) #**	**-0.050*** **(0.022) #**
השכלה1 (12 שנות לימוד) (בסיס 12-0)	**0.2827** **(0.066) #**	**0.1826** **(0.042) #**	**0.2513*** **(0.033) #**	**0.3731*** **(0.044) #**	**0.2150*** **(0.025) #**	**0.3021*** **(0.039) #**	**0.1372*** **(0.039) #**	**0.2261*** **(0.036) #**
השכלה2 (13 – 15 שנות לימוד)	**0.5278*** **(0.069) #**	**0.3648*** **(0.049) #**	**0.4301** **(0.046) #**	**0.5274** **(0.054) #**	**0.4910*** **(0.029) #**	**0.6270*** **(0.055) #**	**0.4090** **(0.039) #**	**0.4805** **(0.036) #**
השכלה3 (16ויותר שנות לימוד)	**0.6885** **(0.070) #**	**0.5484** **(0.054) #**	**0.7232** **(0.056) #**	**0.6936** **(0.066) #**	**0.8400** **(0.035) #**	**0.8472** **(0.062) #**	**0.5380*** **(0.039) #**	**0.7021*** **(0.037) #**
השכלה1 *נפש3	0.0383 (0.0810)	-0.0634 (0.0545)	-0.0115 (0.0407)	-0.0316 (0.0616)	0.0486 (0.0296)	0.0505 (0.0534)	0.0617 (0.0466)	-0.0041 (0.0443)
השכלה2 *נפש3	-0.0220 (0.0826)	-0.0719 (0.0635)	-0.0311 (0.0543)	-0.0142 (0.0744)	0.0604* (0.0342)	**-0.168*** **(0.070) #**	-0.0102 (0.0465)	-0.0746 (0.0459)
השכלה3 *נפש3	0.0389 (0.0837)	-0.0779 (0.0714)	-0.0166 (0.0658)	-0.0375 (0.0959)	0.0057 (0.0392)	0.0568 (0.0815)	**0.1048*** **(0.045) #**	-0.0109* (0.0470)
השכלה1 *נפש4	0.0102 (0.0899)	-0.1123 (0.0676)	0.0022 (0.0451)	-0.0458 (0.0783)	0.0131 (0.0321)	0.0474 (0.0651)	**0.1139** **(0.048) #**	0.0080 (0.0473)
השכלה2 *נפש4	-0.0231 (0.0927)	-0.0467 (0.0878)	0.0254 (0.0613)	0.0186 (0.0966)	0.0641 (0.0383)	-0.0790 (0.0948)	**0.1068** **(0.049) #**	0.0436 (0.0508)
השכלה3 *נפש4	-0.02961 (0.0946)	-0.0939 (0.1071)	-0.0604 (0.0708)	-0.1085 (0.1354)	0.0536 (0.0428)	0.2040 (0.1167)	**0.1993** **(0.048) #**	**0.1411** **(0.053) #**
השכלה1 *נפש5	0.0938* (0.1873)	-0.8003* (0.4732)	**-0.1886** **(0.087) #**	-0.4336 (0.2408)	**-0.1694** **(0.057) #**	-0.1785 (0.1910)	0.0314 (0.0689)	-0.0780 (0.1225)

	שירותים -גבוה		שירותים -נמוך		מוצרים		סקטור ציבורי	
	גברים	**נשים**	**גברים**	**נשים**	**גברים**	**נשים**	**גברים**	**נשים**
השכלה2 *נפש5	0.0096 (0.2085)	-0.6658 (0.3518)	-0.0287 (0.1430)	-0.3565 (0.4414)	**-0.232* (0.093) #**	-0.953* (0.3516)	0.0009 (0.0828)	-0.1683 (0.1315)
השכלה3 *נפש5	0.2942 (0.2268)	-0.3316 (0.3542)	0.1155 (0.1638)	-0.3565 (0.4414)	-0.0898 (0.1067)	0.0903 (0.2805)	**0.1944* (0.081) #**	-0.1651* (0.1546)
מוצא מזרחי (בסיס= מוצא מערבי)	**-0.1139 (0.030) #**	-0.0580 (0.0312)	**-0.1428* (0.023) #**	-0.0618* (0.0377)	**-0.1667 (0.015) #**	**-0.1052 (0.039) #**	**-0.0811 (0.018) #**	**-0.0552 (0.021) #**
מוצא מזרח אירופה	-0.0238 (0.0264)	0.0052 (0.0286)	-0.03648 (0.0227)	0.0069 (0.0359)	**-0.0533 (0.015) #**	-0.0034 (0.0379)	0.0184 (0.0180)	0.0307 (0.0198)
מוצא ישראל	-0.0127 (0.0406)	-0.0750 (0.0445)	-0.0566 (0.0334)	-0.0785 (0.0552)	**-0.0511 (0.024) #**	-0.0203 (0.0631)	**-0.0679 (0.028) #**	-0.0110 (0.0303)
לא יהודים	**-0.4317 (0.051) #**	**-0.4064 (0.095) #**	**-0.5153* (0.026) #**	**-0.3796* (0.070) #**	**-0.5759 (0.018) #**	**-0.5017 (0.053) #**	**-0.4099* (0.023) #**	**-0.3079* (0.036) #**
R^2	0.3384	0.2934	0.3327	0.3622	0.2974	0.3408	0.2802	0.2821
N	4138	3633	9086	3014	20834	4035	9959	8056

*- מסמן כי ההבדל בין המקדמים של נשים לעומת גברים הינו מובהק (ברמה של פחות מ-5%).

- בסוגרים מופיעה טעות התקן.

- מסמן מקדם מובהק (ברמה של פחות מ- 5%).

טבלה 5 : מקדמי הרגרסיות עבור Ln השכר החודשי של שכירים ותיקים

במשרה מלאה, בגילאי 23-44, לפי מין ולפי סקטור כלכלי, 1983

	שירותים -גבוה		שירותים -נמוך		מוצרים		סקטור ציבורי	
	גברים	נשים	גברים	נשים	גברים	נשים	גברים	נשים
חותך	**7.8698*** **(0.300) #**	**7.0724*** **(0.348) #**	**7.6915*** **(0.217) #**	**6.6414*** **(0.364) #**	**8.0162** **(0.154)#**	**7.8746** **(0.352)#**	**7.8737** **(0.184)#**	**7.7914** **(0.2170)#**
lan_ שעות עבודה	**0.4448** **(0.075) #**	**0.6046** **(0.090) #**	**0.4848*** **(0.053) #**	**0.6919*** **(0.093) #**	**0.4614** **(0.038) #**	**0.3768** **(0.089) #**	**0.4615** **(0.045) #**	**0.3988** **(0.055) #**
נפש 3 (3-4 נפשות) בסיס= עד 2 נפשות	0.05931 (0.111)	**0.1645** **(0.081) #**	0.0183 (0.0633)	0.1151 (0.0936)	-0.1249 (0.042)	-0.0198 (0.077)	-0.0021 (0.060)	**0.1338** **(0.060) #**
נפש 4 (5 -6 נפשות)	0.2691 (0.1445)	**0.2919** **(0.121) #**	-0.1363* (0.0751)	**0.2647*** **(0.127) #**	**-0.2037** **(0.049) #**	**-0.3486** **(0.102) #**	-0.0949 (0.0711)	-0.0070 (0.0727)
נפש 5 (7 נפשות ויותר)	0.08478 (0.3083)	0.6225 (0.6337)	**-0.3321*** **(0.109) #**	0.3185* (0.3350)	-0.2531 (0.0692)	-0.3183 (0.2128)	-0.1748 (0.1136)	0.1146 (0.1573)
שנות ותק	**0.0556** **(0.007) #**	**0.0710** **(0.007) #**	**0.06156** **(0.005) #**	**0.0462** **(0.008) #**	**0.0511** **(0.003) #**	**0.0508** **(0.007) #**	**0.0586*** **(0.004) #**	**0.0480*** **(0.004) #**
שנות ותק בריבוע	**-0.0010** **(0.000) #**	**-0.0014** **(0.000) #**	**-0.0015*** **(0.000) #**	**-0.000*** **(0.000) #**	**-0.0014** **(0.000) #**	**-0.0012** **(0.000) #**	**-0.001*** **(0.000) #**	**-0.000*** **(0.000) #**
שנות ותק* נפש3	0.0071* (0.0053)	**-0.0089*** **(0.004) #**	0.0064* (0.0032)	**-0.012*** **(0.004) #**	**0.0127*** **(0.002) #**	0.0009* (0.0036)	0.0033* (0.0029)	**-0.009*** **(0.002) #**
שנות ותק* נפש4	-0.0017 (0.0067)	**-0.0153** **(0.006) #**	**0.01449*** **(0.003) #**	**-0.018*** **(0.005) #**	**0.0178** **(0.002) #**	**0.0118** **(0.004) #**	**0.0076*** **(0.003) #**	**-0.006*** **(0.003) #**
שנות ותק* נפש5	-0.0041 (0.012)	-0.0385 (0.0292)	**0.0186*** **(0.004) #**	**-0.026*** **(0.013) #**	**0.0166** **(0.003) #**	0.0071 (0.0087)	0.0061* (0.0046)	**-0.013*** **(0.006) #**

	שירותים -גבוה		שירותים -נמוך		מוצרים		סקטור ציבורי	
	גברים	נשים	גברים	נשים	גברים	נשים	גברים	נשים
מצב משפחתי (נשוי = בסיס)	-0.0713 (0.0346)	-0.0223 (0.0308)	-0.0368* (0.0267)	**-0.139*** **(0.035) #**	**-0.146*** **(0.018) #**	-0.049* (0.0308)	**-0.110*** **(0.024) #**	**-0.050*** **(0.022) #**
השכלה1 (12 שנות לימוד) (בסיס 12-0)	**0.2827** **(0.066) #**	**0.1826** **(0.042) #**	**0.2513*** **(0.033) #**	**0.3731*** **(0.044) #**	**0.2150*** **(0.025) #**	**0.3021*** **(0.039) #**	**0.1372*** **(0.039) #**	**0.2261*** **(0.036) #**
השכלה2 (13 – 15 שנות לימוד)	**0.5278*** **(0.069) #**	**0.3648*** **(0.049) #**	**0.4301** **(0.046) #**	**0.5274** **(0.054) #**	**0.4910*** **(0.029) #**	**0.6270*** **(0.055) #**	**0.4090** **(0.039) #**	**0.4805** **(0.036) #**
השכלה3 (16ויותר שנות לימוד)	**0.6885** **(0.070) #**	**0.5484** **(0.054) #**	**0.7232** **(0.056) #**	**0.6936** **(0.066) #**	**0.8400** **(0.035) #**	**0.8472** **(0.062) #**	**0.5380*** **(0.039) #**	**0.7021*** **(0.037) #**
השכלה1 *נפש3	0.0383 (0.0810)	-0.0634 (0.0545)	-0.0115 (0.0407)	-0.0316 (0.0616)	0.0486 (0.0296)	0.0505 (0.0534)	0.0617 (0.0466)	-0.0041 (0.0443)
השכלה2 *נפש3	-0.0220 (0.0826)	-0.0719 (0.0635)	-0.0311 (0.0543)	-0.0142 (0.0744)	0.0604* (0.0342)	**-0.168*** **(0.070) #**	-0.0102 (0.0465)	-0.0746 (0.0459)
השכלה3 *נפש3	0.0389 (0.0837)	-0.0779 (0.0714)	-0.0166 (0.0658)	-0.0375 (0.0959)	0.0057 (0.0392)	0.0568 (0.0815)	**0.1048*** **(0.045) #**	-0.0109* (0.0470)
השכלה1 *נפש4	0.0102 (0.0899)	-0.1123 (0.0676)	0.0022 (0.0451)	-0.0458 (0.0783)	0.0131 (0.0321)	0.0474 (0.0651)	**0.1139** **(0.048) #**	0.0080 (0.0473)
השכלה2 *נפש4	-0.0231 (0.0927)	-0.0467 (0.0878)	0.0254 (0.0613)	0.0186 (0.0966)	0.0641 (0.0383)	-0.0790 (0.0948)	**0.1068** **(0.049) #**	0.0436 (0.0508)
השכלה3 *נפש4	-0.02961 (0.0946)	-0.0939 (0.1071)	-0.0604 (0.0708)	-0.1085 (0.1354)	0.0536 (0.0428)	0.2040 (0.1167)	**0.1993** **(0.048) #**	**0.1411** **(0.053) #**
השכלה1 *נפש5	0.0938* (0.1873)	-0.8003* (0.4732)	**-0.1886** **(0.087) #**	-0.4336 (0.2408)	**-0.1694** **(0.057) #**	-0.1785 (0.1910)	0.0314 (0.0689)	-0.0780 (0.1225)

	שירותים -גבוה		שירותים -נמוך		מוצרים		סקטור ציבורי	
	גברים	**נשים**	**גברים**	**נשים**	**גברים**	**נשים**	**גברים**	**נשים**
השכלה2 *נפש5	0.0096 (0.2085)	-0.6658 (0.3518)	-0.0287 (0.1430)	-0.3565 (0.4414)	**-0.232* (0.093) #**	-0.953* (0.3516)	0.0009 (0.0828)	-0.1683 (0.1315)
השכלה3 *נפש5	0.2942 (0.2268)	-0.3316 (0.3542)	0.1155 (0.1638)	-0.3565 (0.4414)	-0.0898 (0.1067)	0.0903 (0.2805)	**0.1944* (0.081) #**	-0.1651* (0.1546)
מוצא מזרחי (בסיס= מוצא מערבי)	**-0.1139 (0.030) #**	-0.0580 (0.0312)	**-0.1428* (0.023) #**	-0.0618* (0.0377)	**-0.1667 (0.015) #**	**-0.1052 (0.039) #**	**-0.0811 (0.018) #**	**-0.0552 (0.021) #**
מוצא מזרח אירופה	-0.0238 (0.0264)	0.0052 (0.0286)	-0.03648 (0.0227)	0.0069 (0.0359)	**-0.0533 (0.015) #**	-0.0034 (0.0379)	0.0184 (0.0180)	0.0307 (0.0198)
מוצא ישראל	-0.0127 (0.0406)	-0.0750 (0.0445)	-0.0566 (0.0334)	-0.0785 (0.0552)	**-0.0511 (0.024) #**	-0.0203 (0.0631)	**-0.0679 (0.028) #**	-0.0110 (0.0303)
לא יהודים	**-0.4317 (0.051) #**	**-0.4064 (0.095) #**	**-0.5153* (0.026) #**	**-0.3796* (0.070) #**	**-0.5759 (0.018) #**	**-0.5017 (0.053) #**	**-0.4099* (0.023) #**	**-0.3079* (0.036) #**
R^2	0.3384	0.2934	0.3327	0.3622	0.2974	0.3408	0.2802	0.2821
N	4138	3633	9086	3014	20834	4035	9959	8056

*- מסמן כי ההבדל בין המקדמים של נשים לעומת גברים הינו מובהק (ברמה של פחות מ-5%).

- בסוגרים מופיעה טעות התקן.

- מסמן מקדם מובהק (ברמה של פחות מ- 5%).

טבלה 6 :Ln שכר נשים מנובא מול Ln שכר בפועל , ותיקים במשרה מלאה, בגילאי 23-44, לפי סקטור כלכלי,1983, 1995.

	שירותים-גבוה		שירותים- נמוך		מוצרים		ציבורי	
	1983	1995	1983	1995	1983	1995	1983	1995
חציון Ln שכר גברים בפועל	8.754	10.597	8.318	10.223	8.364	10.300	8.456	10.398
חציון Ln שכר נשים בפועל	8.371	10.172	8.032	9.836	8.107	9.839	8.151	9.991
חציון Ln שכר נשים מנובא (1)*	8.559	10.297	7.999	9.822	8.025	9.819	8.172	10.026
חציון Ln שכר נשים מנובא (2)**	8.567	10.415	8.306	10.221	8.362	10.237	8.404	10.333
פער שכר בפועל	0.383	0.425	0.286	0.3865	0.256	0.4605	0.305	0.407
פער שכר מנובא (1)	0.195	0.300	0.319	0.401	0.338	0.481	0.284	0.371
פער שכר מנובא (2)	0.187	0.182	0.012	0.002	0.001	0.063	0.052	0.065
מספר תצפיות גברים	4138	5235	9086	12079	20834	20227	9959	8052
מספר תצפיות נשים	3633	5606	3014	5975	4035	5085	8056	9573

* חציון Ln שכר נשים מנובא (1) - אילו לנשים היו אותן תכונות כמו לגברים

** חציון Ln שכר נשים מנובא (2) - אילו לנשים היו אותם מקדמים כמו לגברים

פער שכר מנובא (1) = חציון Ln שכר גברים בפועל פחות חציון Ln שכר נשים מנובא (1)

פער שכר מנובא (2) = חציון Ln שכר גברים בפועל פחות חציון Ln שכר נשים מנובא (2)

נספח א

טבלה 1: שכר חציוני לשעה ושכר הרבעון הראשון והשלישי ,של גברים לעומת נשים, ותיקים, שכירים במשרות מלאות, לפי סקטורים , לפי רמות השכלה, ולפי קבוצות גיל , 1983,1995.

קבוצת גיל	יחס שכר גבר/אישה		יחס שונות גבר/אישה		Q_1 יחס אחוזון גבר/אישה		Q_3 יחס אחוזון גבר/אישה		מספר תצפיות גברים		מספר תצפיות נשים	
	1983	1995	1983	1995	1983	1995	1983	1995	1983	1995	1983	1995
1. שירותים -גבוה												
א. פחות מ-12 שנות לימוד												
25-34	1.02	1.06	0.91	1.08	0.94	1.08	1.18	1.24	364	88	621	118
35-44	1.02	1.11	1.63	1.18	0.98	1.00	1.19	1.17	241	219	311	396
45-54	1.10	1.34	1.95	1.33	0.89	1.20	1.26	1.51	271	257	167	295
ב. 12 שנות לימוד												
25-34	1.29	1.14	1.07	1.74	1.19	1.10	1.27	1.33	668	493	1108	1279
35-44	1.60	1.32	1.35	1.61	1.30	1.21	1.58	1.32	279	556	328	1097
45-54	1.53	1.56	0.80	1.48	1.38	1.47	1.53	1.54	234	305	166	482
ג. 13-15 שנות לימוד												
25-34	1.26	1.18	1.69	1.21	1.23	1.15	1.24	1.23	807	833	524	819
35-44	1.58	1.48	0.98	1.38	1.55	1.44	1.73	1.36	325	741	209	551
45-54	1.54	1.51	1.53	1.49	1.39	1.40	1.56	1.64	176	460	86	306
ד. למעלה מ-15 שנות לימוד												
25-34	1.35	1.14	1.35	1.29	1.30	1.05	1.34	1.16	904	1309	365	876
35-44	1.47	1.28	1.70	1.30	1.48	1.34	1.44	1.25	550	996	167	470
45-54	1.58	1.39	3.08	1.53	1.47	1.37	2.08	1.45	249	680	38	293

קבוצת גיל	יחס שכר גבר/אישה		יחס שונות גבר/אישה		Q_1 יחס אחוזון גבר/אישה		Q_3 יחס אחוזון גבר/אישה		מספר תצפיות גברים		מספר תצפיות נשים	
	1983	1995	1983	1995	1983	1995	1983	1995	1983	1995	1983	1995
2. שירותים -נמוך												
א. פחות מ-12 שנות לימוד												
25-34	1.33	1.30	0.68	1.44	1.39	1.26	1.38	1.17	3065	1939	790	309
35-44	1.51	1.31	1.64	1.53	1.60	1.30	1.56	1.37	2146	2206	595	807
45-54	1.51	1.48	1.12	1.94	1.47	1.38	1.66	1.68	1761	1725	525	795
ב. 12 שנות לימוד												
25-34	1.21	1.12	0.95	1.26	1.21	1.17	1.24	1.14	1407	3073	610	1930
35-44	1.38	1.24	1.24	1.47	1.54	1.23	1.25	1.26	698	1595	266	1065
45-54	1.32	1.32	1.29	1.92	1.38	1.34	1.42	1.51	467	909	217	583
ג. 13-15 שנות לימוד												
25-34	1.21	1.20	0.77	1.27	1.25	1.14	1.24	1.25	626	1312	302	726
35-44	1.48	1.33	1.40	1.69	1.52	1.31	1.65	1.33	412	874	189	428
45-54	1.63	1.65	2.28	1.85	1.68	1.51	1.64	1.75	211	560	93	332
ד. למעלה מ-15 שנות לימוד												
25-34	1.58	1.35	1.64	1.44	1.40	1.21	1.58	1.37	369	507	163	453
35-44	1.46	1.52	1.69	1.71	1.59	1.41	1.63	1.53	363	573	99	257
45-54	1.68	1.65	2.35	1.86	1.39	1.67	1.91	1.70	180	444	42	228
3. סקטור המוצרים												
א. פחות מ-12 שנות לימוד												
25-34	1.45	1.41	1.26	1.48	1.51	1.44	1.40	1.31	7068	3865	1270	409
35-44	1.57	1.35	1.53	1.32	1.59	1.37	1.60	1.33	5295	4530	853	897
45-54	1.58	1.64	1.54	2.03	1.60	1.50	1.66	1.68	4720	3537	926	730

קבוצת גיל	יחס שכר גבר/אישה		יחס שונות גבר/אישה		Q_1 יחס אחוזון גבר/אישה		Q_3 יחס אחוזון גבר/אישה		מספר תצפיות גברים		מספר תצפיות נשים	
	1983	1995	1983	1995	1983	1995	1983	1995	1983	1995	1983	1995
ב. 12 שנות לימוד												
25-34	1.26	1.18	0.87	1.15	1.26	1.23	1.25	1.17	2401	3640	802	1255
35-44	1.53	1.14	0.66	1.62	1.61	1.13	1.45	1.16	1159	2425	292	885
45-54	1.45	1.48	1.11	1.36	1.48	1.44	1.38	1.42	849	1357	210	458
ג. 13-15 שנות לימוד												
25-34	1.41	1.13	0.82	0.54	1.39	1.08	1.45	1.19	1593	1696	308	526
35-44	1.93	1.33	1.87	1.48	1.87	1.37	1.69	1.26	977	1634	179	428
45-54	1.64	1.58	1.00	1.34	1.80	1.66	1.65	1.39	518	1147	137	284
ד. למעלה מ-15 שנות לימוד												
25-34	1.45	1.18	1.60	1.12	1.60	1.18	1.36	1.15	1203	1034	182	378
35-44	1.54	1.20	1.64	1.20	1.64	1.39	1.43	1.20	1138	1403	149	307
45-54	1.60	1.56	1.26	1.37	2.12	1.85	1.53	1.42	584	1247	77	213
4. סקטור ציבורי												
א. פחות מ-12 שנות לימוד												
25-34	1.37	1.31	1.01	1.47	1.33	1.33	1.43	1.33	1746	571	1196	278
35-44	1.47	1.42	1.17	1.28	1.41	1.38	1.54	1.46	1727	1230	1303	1219
45-54	1.37	1.42	1.46	1.55	1.28	1.34	1.53	1.58	1898	1164	1424	1387
ב. 12 שנות לימוד												
25-34	1.35	1.26	0.64	1.15	1.27	1.31	1.31	1.27	1000	1287	1327	1663
35-44	1.42	1.32	1.22	1.23	1.34	1.28	1.44	1.32	680	1031	672	1681
45-54	1.45	1.39	0.93	1.44	1.41	1.21	1.41	1.44	623	646	440	1029

קבוצת גיל	יחס שכר גבר/אישה		יחס שונות גבר/אישה		Q_1 יחס אחוזון גבר/אישה		Q_3 יחס אחוזון גבר/אישה		מספר תצפיות גברים		מספר תצפיות נשים	
	1983	1995	1983	1995	1983	1995	1983	1995	1983	1995	1983	1995
ג. 13-15 שנות לימוד												
25-34	1.33	1.20	1.87	1.11	1.27	1.21	1.33	1.22	1036	826	1069	1066
35-44	1.52	1.42	1.68	1.18	1.50	1.41	1.43	1.34	783	877	650	1171
45-54	1.35	1.44	1.53	1.17	1.31	1.38	1.46	1.40	486	677	414	1120
ד. למעלה מ-15 שנות לימוד												
25-34	1.24	1.13	1.40	1.16	1.20	1.01	1.19	1.14	1408	845	925	1125
35-44	1.37	1.21	1.10	1.23	1.36	1.16	1.31	1.20	1579	1385	914	1370
45-54	1.35	1.26	0.86	1.30	1.37	1.29	1.42	1.23	1055	1463	491	1364